

”DE KLINK”

uitgave van

GENOOTSCHAP
”OUD ZANDVOORT”

24^e jaargang 2004

Nederlof

REPRO

FULL-COLOR DRUKWERK

Ook uw drukker voor:

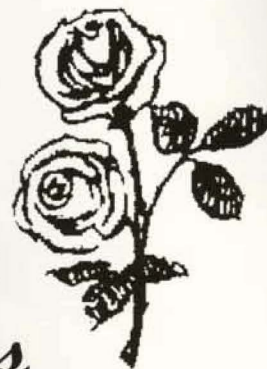
geboortekaartjes - huwelijkskaarten
en uw handelsdrukwerk
(voormalig drukkerij van Petegem)

Email: drukkerij@nederlof.nl
www.nederlof.nl

Spaarneweg 12
2142 EN Cruquius

Tel.: 023 - 529 20 54
Fax. 023 - 528 27 14

Hé ju, hael jai evve
een blommetje
bai Jopie Bluijs!

Bloemenhuis
J. Bluijs

De specialist in al Uw Bloemwerken.....

Haltestraat 65, Zandvoort, Tel: 023-57 12060

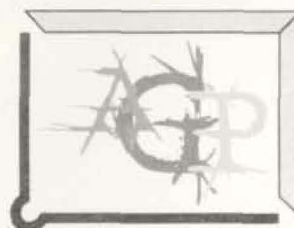

Café Koper

Kerkplein 6, Zandvoort
Tel: 023-57 13546

Het gezelligste terras
van Zandvoort

Poffers kenne beter
waeter zoipe.....!

Alblas Grafische Produkten

Kochstraat 4^A, 2041 CE Zandvoort
Telefoon & Fax 023 57 125 05

Verkoop van:

**Aquarel- en Acryl materialen
Lijsten**

**Passe Partouts op maat gesneden
Boekbindatelier**

DE TROMP WINKEL

IN KAAS EN ZUTVEL

OOK OP ZONDAG GEOPEND!!!

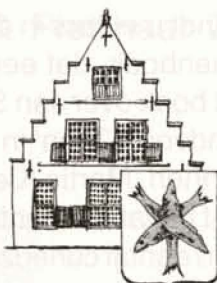
Grote Krocht 3-5, Zandvoort
Tel: 023-57 19058

Brilmode
Oogmeting
Contactlenzen
Zonnebrillen

Zandvoort Optiek

Kerkstraat 34-36, 2042 JG Zandvoort
Tel: 023-57 12466

Het blad "De Klink" is een kwartaaluitgave van het Genootschap "Oud Zandvoort" en wordt samengesteld onder verantwoordelijkheid van het bestuur van het genootschap. Met het uitgeven van het blad streeft het bestuur naar een grotere bekendheid van de geschiedenis van Zandvoort en het bevorderen van de belangstelling hiervoor.

24^e jaargang, nummer 93, winter 2004, Prijs los nummer € 3,=

Redactie "De Klink":

Peter Bluijs, (hoofdredacteur)
Brederodestraat 28
2042 BE Zandvoort
023-571 8292 (na 19.00 uur)
p.bluijs@hetnet.nl

Jaap Kerkman Azn
Burg. Beeckmanstraat 24
2041 PN Zandvoort
023-571 5013

Arie Koper
023-571 8441
arie_koper@hotmail.com

Hanneke Molenaar
023-571 8519

Harry Opheikens
023-529 4884
hopheikens@hotmail.com

Nel Sandbergen-Kerkman,
023-5712196
hsandbergen@hetnet.nl

© Copyright 2004

Alle rechten op de inhoud van "De Klink" berusten bij het Genootschap "Oud Zandvoort", voor zover deze rechten niet berusten bij derden van wie materiaal beschikbaar is gesteld aan het Genootschap "Oud Zandvoort".

Ledenadministratie:

Adreswijziging &
aankomen nieuwe leden:
mevrouw E. Hoogervorst-Schuiten
Oosterstraat 1, 2042 VE Zandvoort
023-571 8177
r_hoogervorst@hotmail.com

Na lid geworden te zijn van het
GOZ, ontvangt u het *eerstkomende*
(kwartaal)nummer van "De Klink".

Volgende uitgave "De Klink"

Deze zal half april verschijnen.
Tekst/fotomateriaal uiterlijk 1 maart
bij de redactie aanleveren.

Behoud cultuur-historisch erfgoed

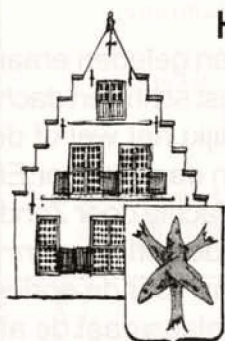
Toen de hoofdredacteur Peter Bluijs mij enige weken geleden eraan herinnerde dat ik het voorwoord voor deze Klink moest schrijven dacht ik: is het alweer zover? Wanneer je ouder wordt lijkt het wel of de dagen, maanden en jaren nog sneller voorbij gaan dan vroeger. En onwillekeurig denk je aan vroeger. Wanneer je in gedachte door Zandvoort dwaalt zijn alleen al de veranderingen van na de oorlog enorm. Voor de oudere generatie die ook het Zandvoort van voor de oorlog gekend heeft, is de metamorfose nog groter. En helaas gaat de afbraak van het verleden gewoon door. Vanaf begin jaren negentig is de Gemeentelijke Monumentencommissie actief met het aanwijzen van gemeentelijke monumenten. Deze monumenten moeten de bakens vormen bij een verdere vernieuwing van Zandvoort. Helaas is het de commissie niet gelukt om in het nieuwe bestemmingsplan voor het centrum een cultuurhistorische paragraaf opgenomen te krijgen welke de basis zou moeten vormen voor een (historisch) beeldkwaliteitplan. Bij het ontwerpen van een bestemmingsplan dienen karakteristieke delen te worden ontzien en als uitgangspunt te worden genomen bij elke nieuwe bouwkundige invulling. Het behouden van de oude sfeer is belangrijk uit cultuurhistorisch alsook uit toeristisch oogpunt. De vier beschermde dorpsgezichten die de commissie had willen vestigen op t.w.: het Schelpenplein e.o., het Achterom e.o., l'Amistraat e.o en op de Haarlemmerstraat en een gedeelte van de Zandvoortselaan zijn helaas niet doorgegaan. Een groot aantal panden in de laatst genoemde straten is wel in 2003 voorgedragen voor gemeentelijk monument. Ondanks een aantal bezwaarschriften die zijn ontvangen, blijken de meeste huiseigenaren toch trots te zijn op de kwalificatie van gemeentelijk monument voor hun huis en dat is terecht.

2003 was vanuit de gemeentelijke monumentenzorg een goed jaar.

Ook voor het Genootschap was het een goed jaar. Een ledental dat de 1500 is gepasseerd, is voor Zandvoortse begrippen een unicum en we groeien door. Ook het aantal reacties dat we - met veel plezier - ontvangen op de artikelen en gestelde vragen in dit blad, is stijgende. Onder de voortreffelijke leiding van hoofdredacteur Peter Bluijs is de Klink uitgegroeid tot een mooi en informatief blad wat een visitekaartje is voor het Genootschap. Mochten er onder de lezers van dit blad mensen zijn die wel wat zouden willen schrijven, of onderzoek willen doen in het kader van het Genootschap, laat ons dat dan weten: er is genoeg te doen! In 2003 heeft het Genootschap besloten samen te werken met de Bibliotheek. Afgesproken is dat ieder kwartaal in de bibliotheek op een dinsdagmiddag een voor-

dracht wordt gehouden. De eerste aankondiging vindt u elders in dit blad. Voorts kan ik u nog melden dat er elke week gewerkt wordt aan het straatnamenboek, dat een schat aan informatie voor iedere ingezetene zal bevatten. Ook wordt gewerkt aan het boek over Jan Snijer en een uitgave over het leven van Klaas Visser (de Keeke). Op de periodiek 'Zandvoort Toen' in De Zandvoorter, geschreven door ons bestuurslid Cor Draijer, komen veel reacties binnen. Martin Kiefer, Arie Koper en Cor Draijer werken al enige jaren aan een digitaal archief. Dit archief bevat momenteel al meer dan 6000 afbeeldingen. Op onze genootschapsavond in februari hoop ik u een aantal curieuze zaken daaruit te tonen. Rest mij u namens het hele bestuur een goed 2004 toe te wensen.

Ger Cense voorzitter G.O.Z. en lid monumentencommissie.

Het bestuur van het Genootschap "Oud Zandvoort"

nodigt u uit tot het bijwonen van de

"Genootschapsavond"

vrijdag 6 februari 2004

De avond zal zoals gebruikelijk gehouden worden in gebouw "De Krocht", De zaal is open om 19.15 uur.

Vanaf die tijd kunt u genieten van de doorlopende diavoorstelling over Zandvoort van vroeger, verzorgd door *Ton Drommel*.

20.00 uur: Welkomstwoord door voorzitter G.A.Cense

20.10 uur: **"Zandvoort vereeuwigd"** een causerie door Dr. P. Biesboer, conservator van het Frans Halsmuseum te Haarlem. Aan de hand van een aantal dia's van oude schilderijen met als onderwerp Zandvoort en het strand bij Zandvoort, zal de heer Biesboer de schilders en de wijze waarop zij Zandvoort op het doek vastlegden, belichten.

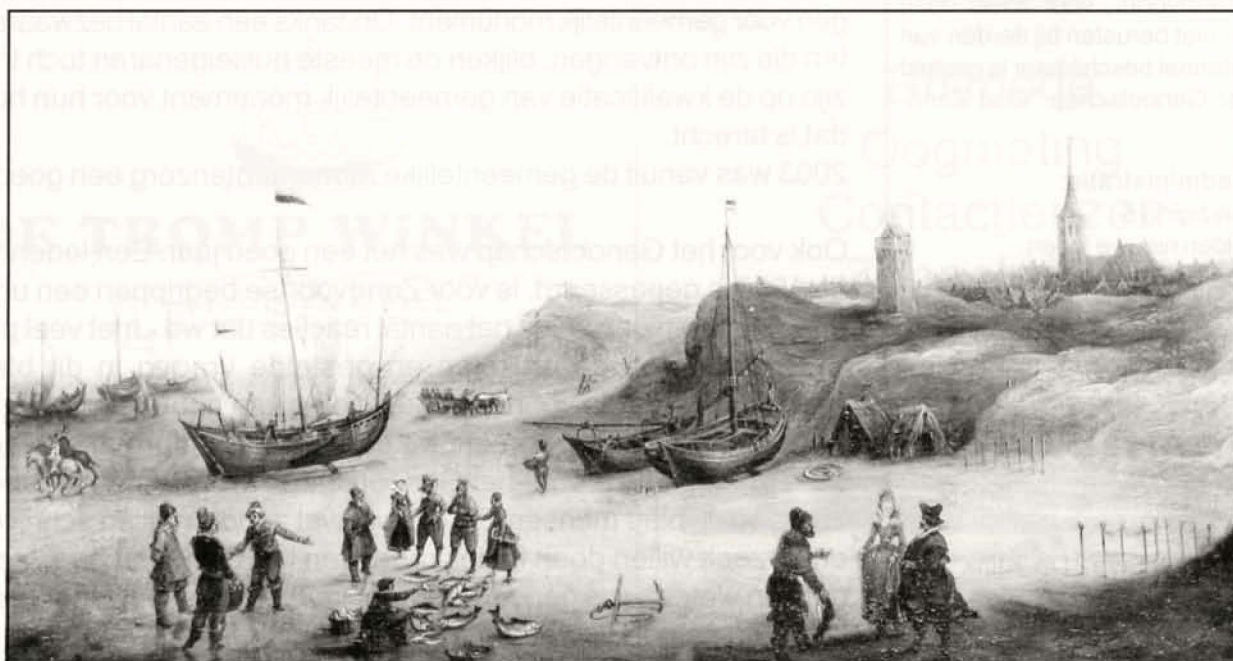
21.15 uur: Pauze (waarin nog loten te koop zijn)

21.35 uur: Verloting.

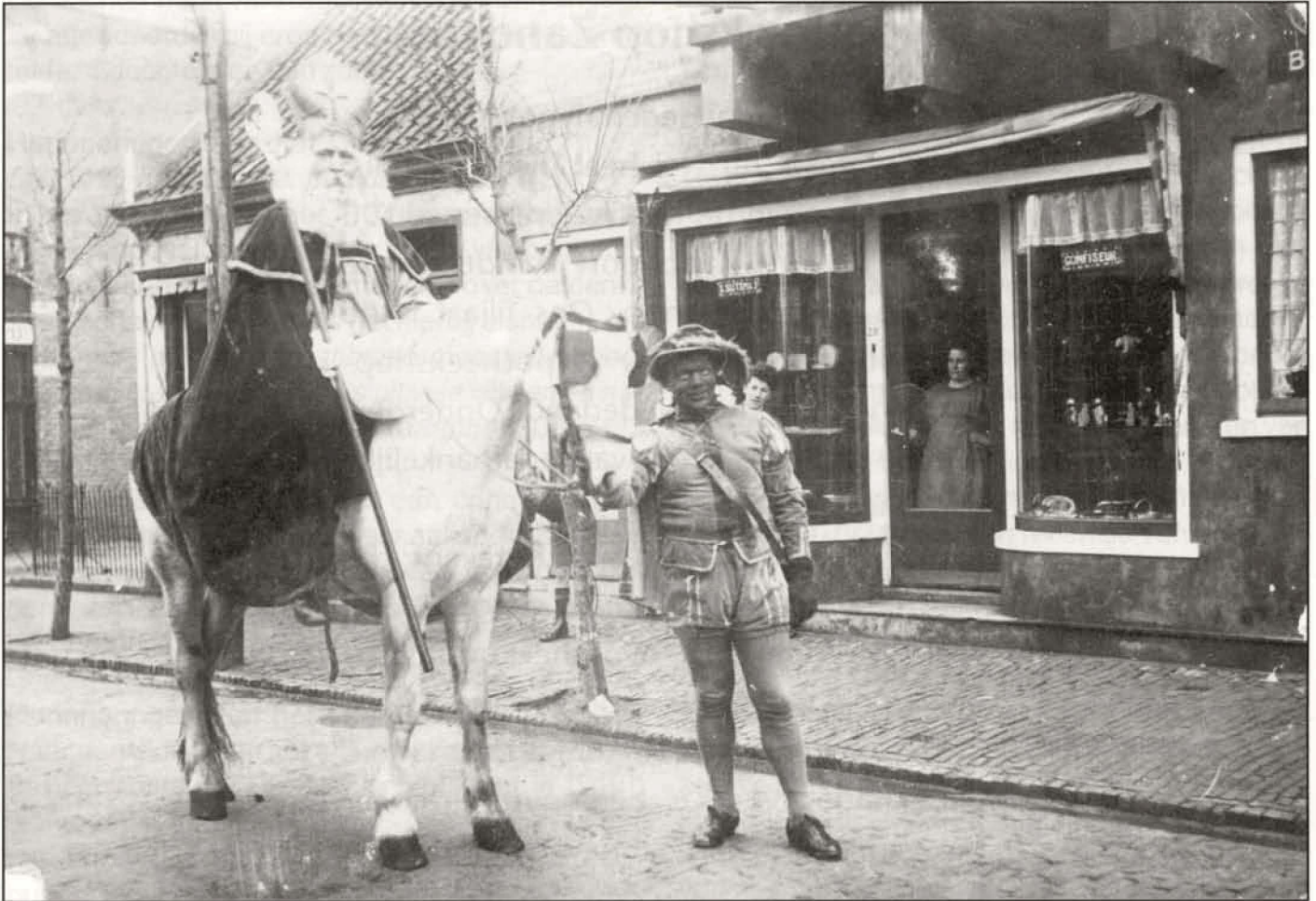
21.45 uur: **"De Schatkamer van het Genootschap"**

In de afgelopen jaren is door een aantal leden van het Genootschap een digitaal archief opgebouwd. Dit werd mede mogelijk gemaakt door de vele particulieren, die waardevolle zaken ter beschikking stelden. Graag willen wij u een blik gunnen in de diversiteit van dit archief.

22.30 uur: Sluiting.

Ook toen al kwamen Sint & Piet naar Zandvoort

Hoewel ze alweer vertrokken zijn, weten we uit overlevering dat Sint en Piet al zeer lang naar Zandvoort komen. De hele sterken onder ons kunnen zich wellicht nog het bezoek van de Goedheiligman en zijn Knecht uit 1920 herinneren. 83 (!)jaar geleden werd deze foto gemaakt in de Haltestraat (ter hoogte van de tegenwoordige Bonbonnière).

Van de heer Sijsma (geboren in datzelfde jaar) ontvingen wij deze historische prent. Vader Sietse Sijsma (geboren in 1893) was de trotse eigenaar van Banketbakkerij Sijsma. Wellicht maakte Sint daarom een tussenstop om daar wat lekkers te gaan kopen. Sint (alias Thijs Klinkenberg) en Piet (met de zeer toevallige naam Sietse Sijsma) staan voor het pand waar vele tientallen jaren heerlijkheden aan de man werden gebracht: eerst door Banketbakkerij - Confiseur Sijsma, later Kühnemann en Koelemij en niet zo heel lang geleden de Bonbonnière van Appie & Thea Lammers (en tussentijds de zilversmid Bimo). Wanneer u de foto nauwkeurig bekijkt ziet u dat achter de deur mevrouw Sijsma staat, die dan in verwachting is van de inzender van deze foto. Het pand links van de zaak is van groenteboer E. Bos, waar later kapper Schaap schaar en mes met verve hanteerde. Uiterst links (toen Haltestraat 25) ziet u Slagerij Spiers, of drogisterij Jaap & Cor van Luttkik. Ook op deze foto de originele klinkerbestrating van het trottoir en de nog jonge aanplant. Uit deze opname mogen de jongsten onder ons de conclusie trekken, dat Sint & Piet dan wel héél erg oud zijn, maar nog altijd vitaal genoeg om helemaal naar Zandvoort af te reizen.

De laagste rente, maar ook het beste hypotheek- advies vindt u bij de Hypotheekshop Zandvoort

:: Een gedegen hypotheekadvies is nu wel heel dicht bij huis: aan de Kostverlorenstraat 100 in Zandvoort vindt u de nieuwe Hypotheekshop. Ons filiaal is de nieuwste van de 200 Hypotheekshop-vestigingen in heel Nederland. Onderdeel van de grootste keten van onafhankelijke hypotheekadviseurs.

'Indrukwekkend, maar wat betekent dat voor mij?', zult u misschien zeggen. Heel veel. We kunnen u hypotheekproducten bieden die u nergens anders vindt en door onze ijzersterke positie kunnen we lagere percentages voor u bedingen. Profiteer ook van onze scherpe tarieven en maak nu een afspraak voor een persoonlijk advies.

BEL VOOR EEN AFSpraak

De Hypotheekshop Zandvoort
Kostverlorenstraat 100
2042 PK Zandvoort
Telefoon: (023) 573 59 87

E-mail: zandvoort488@hypotheekshop.nl

"Hoort, burgers, hoort!"

Reacties van lezers

Vleeschhouwerij J.J. Spiers

De Klink, nummer 92, pagina 17 e.v.

De dochter heeft vele reacties mogen ontvangen. Zij attendeerde mij erop dat het gezin 5 kinderen telde: 4 dochters en een zoon.

Herinneringen aan het Grand Hotel I

De Klink, nummer 92, pagina 6 en 7

In het artikel van de heer *F. Dukkers* is een stukje tekst weggefallen in de linker kolom van pagina 7. Het was een stukje relevante tekst over de denksport schaken en ik plaats het hierbij alsnog:

"Dan was er het internationale meestertoernooi schaken met grootmeesters uit vele landen en natuurlijk onze eigen wereldkampioen Dr. Max Euwe".

Dr. Max Euwe was destijds een ongeëvenaard begrip. Hij zorgde dat de schaaksport populair werd bij de jeugd en schaken werd op school onderwezen. Zandvoort heeft Max Euwe geëerd door een straat naar hem te vernoemen.

Herinneringen aan het Grand Hotel II

Naar aanleiding van het artikel werd ik gebeld door de heer *Tonny van Renterghem* (geboren in 1919), wonende in Flagstaff, Arizona, USA. Hij was geraakt door het artikel en vertelde dat hij met zijn ouders jaren gast was geweest in het Grand Hotel. Hij beloofde mij e.e.a. te mailen en het boeiende resultaat leest en ziet u op de pagina's 21 t/m 25.

De redactie stelt uw ingezonden brieven en historische verhalen bijzonder op prijs. U kunt nu zien dat actie vaak een reactie geeft. Daarom in het verlengde hiervan: als u verhalen hebt over het oude Zandvoort, schroom dan niet om die aan het papier toe te vertrouwen. Uw tekst wordt (indien nodig) geredigeerd. De inhoud is echt belangrijker dan een spelfoutje.

Dr. J.G. Mezger

Over schrijffoutjes gesproken: (velen corrigeerden mij) zijn naam is toch echt zonder t, dus: Dokter Johan Georg Mezger werd in 1838 te Amsterdam geboren en overleed in 1909 te Parijs. Als bijnaam had hij "de dokter met de gouden duimen."

Genieten van een zomeravond

De Klink, nummer 92, middenplaat

Ton Bakels wil ere doen aan wie ere toekomt: de prachtige sfeeropname is gemaakt door zijn vader Anth. Bakels Sr.

Toneelvereniging Wim Hildering

De Klink, nummer 92, pagina 3

Van de heer *B. Reurts* (b.reurts@hetnet.nl) uit Zevenhoven ontving ik het volgende mailbericht: In "De Klink" nr. 92 is een foto geplaatst van de toneelvereniging Wim Hildering ". Daar ik vele jaren medewerker was, ben ik natuurlijk geïnteresseerd. Bij bestudering van deze foto kom ik op een aantal vragen. Zo is, naar ik meende, de persoon onder nr. 5 mijn vader Ko Reurts. Ook sta ik zelf op de foto (nr.14). Helaas kan ik mij niets herinneren van de uitvoering "Het begon in de gracht". Ik ben op zoek gegaan op de DVD nr 3. Ik heb mij suf gezocht in 1970/71 naar een recensie van deze opvoering. Wat ik wel vond was een recensie van het stuk "Kakantetrie" dat net voor de Kerst 1970 door Wim Hildering was gespeeld.

(Zie ZA 1971-0178). Dus mijn idee is, dat het jaartal niet klopt. Bij verder zoeken kwam ik terecht bij een interview met Alie Bol (ZN 1985-1020). Hierin zegt ze dat ze hoopt dat de uitvoering van "Het begon in de gracht" op 22 en 23 maart een succes zou worden, m.a.w. "Het begon in de gracht" is op 22/23 maart 1985 gespeeld. Dit gegeven houdt in, dat niet mijn vader op de foto staat want die was in die tijd overleden. (1/4/79)

Tot slot gezocht naar de recensie van de uitvoering. Deze vond ik op ZN 1985-1036. Nu wordt de chaos compleet! In de recensie worden de volgende spelers genoemd:

Wilma Belder, Henny Hildering, Lode Schafer, Yolanda Versteeg, Henk Jansen, Wim Eveleens, Wim van Duijn, Marga Bol, Ria Sluyter, Ankie Joustra, Toon van Raaij, Wim Waardenburg en Alie Bol. Dit stemt niet overeen met de namen onder de foto. Ik denk dat deze foto niet is van de uitvoering "Het begon in de gracht". Aan de hand van de foto ben ik vele dagen zoet geweest om via de DVD's te zoeken naar een toneelstuk waar de genoemde medewerkers in voor kwamen. Helaas is het mij niet gelukt om de juiste uitvoering te vinden. Wie van de spelers of lezers kan het juiste antwoord geven?"

"Ach Lieve Tijd"

Waanders uitgevers geeft in samenwerking met de Archiefdienst voor Kennemerland het tijdschrift "Ach Lieve Tijd" 2000 jaar Kennemerland - uit. De hele serie bestaat uit 18 delen: elke maand komt er een nieuw deel. Helaas staan er in de onderschriften bij de Zandvoortse foto's **storende fouten**. Bij de foto op pagina 14 (deel 1) van het Raadhuisplein staan de gegevens van het vroegere Raadhuis uit de Kerkstraat. De ingebruikname van het Raadhuis op het Raadhuisplein was 1912 (en niet 1873). Daardoor wordt ook het bouwjaar van het Postkantoor fout geïndiceerd (moet 1899 zijn). Bij de foto op pagina 16 van de Rooms-katholieke kerk staat dat deze ter vervanging was van het kleine kerkje aan het Noordeinde. Helaas kennen we in Zandvoort geen Noordeinde.

Boekennieuws

Onlangs is het levenswerk van *Jaap Koper* (Pierie) in boekvorm verschenen. In 2 kloeke delen beschrijft hij uitgebreid de geschiedenis van de familie Koper. De beide boeken dragen dezelfde titel "**Van Kooper en Coper tot Koper**" en zijn voorzien van bijzonder veel foto's. Ze kosten € 25,- per stuk. Belangstellenden kunnen contact opnemen met Jaap op telefoonnummer 023-5717337.

Zandvoort, in de tweede helft van de vorige eeuw. Recentelijk is bij uitgeverij Aprilis een fotoboek verschenen met als titel "**Zandvoort, in de tweede helft van de vorige eeuw. Klein als dorp, groot als badplaats.**" Het is geschreven door Wouter Keur, bestuurslid van G.O.Z. en Bram Krol, beheerder/conservator van het Zandvoorts Museum. Het is een uitgave waarin je je weer terug waant in je jeugd (als je net na de oorlog geboren bent). De kans is groot dat je het handzame boek regelmatig even openslaat, als je een geheugensteuntje nodig hebt, over hoe het er toen in ons dorp uitzag. Te koop bij Bruna op de Grote Krocht. Warm aanbevolen.

Erfgoed cursussen

Het Museaal Historisch Perspectief Noord-Holland heeft een brochure uitgegeven met daarin een overzicht van alle erfgoed cursussen voor het studiejaar 2003-2004. De cursussen zijn onder te verdelen in 3 groepen: geschiedenis algemeen, rijksarchief en museum. Nadere informatie 023-5531498 en info@mhp-nh.nl

PB

GE LOOGMAN (1918-2003): EEN BIJZONDER MENS

In die grauwe jaren vijftig kwamen Gé en Trix Loogman vanuit Hoofddorp naar Zandvoort. Gé werd leraar van de vijfde klas aan de Hannie Schaftschool en er veranderde iets. Hoewel hij net zo'n ouderwets pak droeg als de andere leraren, was hij toch een energieke jonge man die met gedrevenheid les gaf. Hij begon ook onmiddellijk met de repetities van de kinderoperette "*Goudhaartje en de troubadour*", waarin ondergetekende de rol van heraut vervulde. Een groot succes was dat gebeuren in Monopole. In de jaren daarna zou Gé nog andere producties regisseren. Meer dan vijfenveertig jaren lang zou Gé een relatie met Zandvoort en zijn bewoners hebben en toen hij om gezondheidsredenen het leraarschap moest neerleggen, stortte hij zich op andere activiteiten. Hij maakte o.a. mozaïeken, vervaardigde gipsen beelden, hield lezingen over Egypte, verzamelde postzegels en was de vaste Sinterklaas voor de scholen. "Zijn" kinderen bleven contact met hem houden, want ze hadden heel goede herinneringen aan hem. En hij wilde contact met mensen houden, omdat het leven vol spanning en leuke dingen is en hij wilde hiervan niets missen.

In de filmclub zat hij altijd op de derde rij (terwijl Trix zong bij het vrouwenkoor). Hij verwonderde zich over de moderne films waarin de meest merkwaardige scènes voorkwamen. De zaal kon daarom genieten van de "nou' en 'zo, zo" commentaren van vlak voor het doek. Ook al was de film in zijn ogen niet geslaagd, hij bleef komen om weer een andere film te zien.

Iedereen in Zandvoort heeft zo zijn herinneringen aan deze bijzondere man, die een vrolijkheid uitstraalde die aanstekelijk werkte. Op mijn feesten waren Gé en Trix onmisbaar, want Gé liep vrolijk rond alsof hij de gastheer was - dat was hij ook eigenlijk - om een praatje met de mensen te maken, ze op hun gemak te stellen en ze te vragen wat ze wilden drinken. Die kwaliteit, die levenslustigheid, die kan je niet aanleren, die bezit je of niet. En daarom alleen al was Gé een bijzondere man, die alles uit het leven haalde. Tot het laatste moment - dat toch nog snel kwam - bleef hij belangstelling voor alles houden en wilde hij meedoen, ook al liet het lichaam het steeds meer afweten. Vorig jaar wandelde hij een ziekenhuis in om te praten met een oud-leerlinge met wie het slecht ging. Hij werd tegen gehouden, want het was geen bezoeker. Met een ernstig gezicht zei hij dat hij haar dominee was en met die goede smoes kwam hij binnen.

Op de Hannie Schaftschool vertelde hij vol enthousiasme het verhaal over Sissi de aap. Twee jaar geleden - hij was drieëntachtig - leerde hij nog op de computer te werken om het verhaal op te schrijven. Hij liet het me een paar maanden terug lezen en ik vond het een prachtig kinderverhaal dat zeker in boekvorm uitgegeven moet worden. Jammer dat hij niet méér heeft geschreven, want hij had het talent er voor. Net zo goed als hij voor een klas of een publiek stond om over Egypte of over de oorlog te praten. Dan opeens was hij weer de meester die zijn verhaal kwijt moest en die zijn toehoorders in de greep hield. Hij deed dat in het duin waar het Britse vliegtuig was neergestort en bij het graf van Hannie Schaft in Overveen. Hij sprak een jaar terug in de kerk over de watersnood van 1953 die hij, Trix

en de kinderen, optimaal hadden mee gemaakt! Kortom, Gé stond midden in het leven ondanks een kwakkelende gezondheid. En nu is hij er niet meer: het leven is een stukje minder leuk geworden. Maar als we aan hem denken kunnen we alleen maar glimlachen.

O.S.S.

De oudste sportvereniging van Zandvoort.

Op 5 maart 2004 wordt "Gymnastiekvereniging Oefening Staalt Spieren" 100 jaar oud. Een krasse dame, die nog zeer vitaal en actief is ondanks dat ze flink is afgeslankt en twee wereldoorlogen heeft meegemaakt.

Wat is er in haar 100-jarig bestaan nog meer veranderd? De heren droegen anno 1904 een lange broek en een hemd zonder mouwen. De dames, die pas veel later mee mochten doen, gymden in zedige, lange jurken want blote benen laten zien was taboe. Niets geen hippe, felgekleurde turnpakjes zoals tegenwoordig. Maar niet alleen de sportkleding werd anders; ook de gymnastiektoestellen veranderden. In 1912 werd er nog gesproken over een serie staafoefeningen en was gymmen op het paard in het gymnastieklokaal een unieke gebeurtenis. De uitvoeringen werden gegeven in het Groot Badhuis, Monopole of in Zomerlust. Tegenwoordig spreekt men over een tumblingbaan en turnt de jeugd in een sporthal, waar elk jaar een onderlinge wedstrijd wordt gegeven. In 1970 werd de naam gymnastiekvereniging veranderd (met goedkeuring van Koningin Juliana) in "sportvereniging" omdat ook handballen, volleybal en atletiek onderdeel waren geworden van O.S.S. Gymnastiek was heel in het begin alleen weggelegd voor mannen, maar nu zijn de rollen omgedraaid. Tegenwoordig zijn er meer vrouwelijke dan mannelijke leden. Na een eeuw met diverse veranderingen is er één ding hetzelfde gebleven en dat is de belangstelling van ouders en familieleden voor de prestaties van de sportievelingen.

Historie

In het dorp Zandvoort van 1893 werd er al gesproken over een gymnastiekzaaltje bij school B. De ingezetenen van toen J. van Sluisdam, Jb. Snijer, C. Keur, C. Zwemmer en S. Weber, besloten op 5 maart 1904 dat het er nu maar eens van moest gaan komen. In "Ons Huis" werd door deze sportievelingen de gymnastiekvereniging Oefening Staalt Spieren opgericht met huisarts C.A. Gerke als beschermheer. Het was een echte mannen-aangelegenheid, want gymnastiek voor vrouwen was onkuis. Pas toen het Haarlemse BATO, vlak voor de eerste wereldoorlog, met een damesgroep in het dorp een demonstratie gaf ging men overstag en mochten de Zandvoortse vrouwen in de vereniging meedoen. Buiten de voetbalclub Z.Z.V. waren er in die tijd geen andere sportverenigingen.

O.S.S. groeide uit tot een bloeiende vereniging. Tijdens de tweede wereldoorlog evacueerden veel Zandvoorters noodgedwongen naar Heemstede, alwaar geen gymnastiekvereniging was. Men maakte van de nood een deugd en er werd in Heemstede een nieuwe vereniging opgericht. Deze vereniging bestaat nu nog steeds.

De eerste gymnastiekleraar, met het dikke salaris van 2 gulden per week, was de Haarlemmer H.B. Dreijer die O.S.S. dertig jaar met groot succes heeft geleid. Vanaf 1934 werd de technische leiding overgenomen door de heer Van Pagée die samen met zijn vrouw tot 1950 de vereniging trouw bleef. Zij slaagden er in de leden ook individueel aan turnwedstrijden deel te laten nemen. De opvolger van de Van Pagées werd de heer Peeman en nadien Jagerman en Ebing. De hoogtepunten van de vereniging zijn - als je de hele geschiedenis doorspit - toch wel het Nederlands kampioenschap van Bep Drommel en de "Erepenning van Verdienste" uitgereikt door de commissaris van de Koningin, drs. R.J. de Wit ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan van O.S.S. Elk jubileumjaar werd uitbundig gevierd met uitvoeringen en met medewerking van nationale en internationale gymnastiekverenigingen. Er was zelfs een receptie tijdens het 40-jarig jubileum in 1944. Van feesten hielden de leden wel, zo lees ik in het clubblad "de Brug", zoals een van de vele contactavonden in hotel Keur met kienen en bal na. Tevens deden de leden actief mee met het sparen van Persil-emmertjes en het kopen van lucifersdoosjes voor het materiaalfonds. In het opnoemen van namen mogen we de heer Brink als actieve voorzitter beslist niet vergeten. Hij heeft met veel inzet en liefde voor de vereniging de voorzittershamer een kleine vijftig jaar gehanteerd!

Na al die jaren vraag ik me af wie er niet bij O.S.S. gegymd heeft? Zou dat niet half Zandvoort zijn! Want er is niets mis mee om je spieren door oefening te stalen bij een sportvereniging voor jong en oud, met een rijke historie, die goedgekeurd is bij koninklijk besluit en de burgemeester als beschermheer heeft. Een vereniging die nog steeds actief is met een enthousiast kader. "O.S.S. 100 jaar jong" is een mooie afsluiting.

Nel Sandbergen-Kerkman

Oproep: Bij het maken van dit artikel kwam ik tot de ontdekking dat er weinig fotomateriaal is over de 50er en 60er jaren. Het zou leuk zijn om in de volgende Klink enkele foto's te tonen. Wilt u eens in de oude schoenendoos kijken? U kunt mij altijd bellen, tel: 5712196 Alvast bedankt.

STATUTEN en HUISHOUDE- LIJK REGLEMENT

DER

GYMNASTIEKVEREENIGING
OEFENING STAALT SPIEREN

Opgericht 5 Maart 1904.

TE ZANDVOORT

Goedgekeurd bij Kon. Besluit van 3 Sept. 1921

Tante Loes en De Oprechte Hollandsche Club

Een bijzonder initiatief

Er was eens.... is bijna altijd het begin van een sprookje. Soms gebeurt dit dichterbij huis dan wij in het algemeen willen geloven. In Zandvoort bijvoorbeeld, in de tweede helft van de twintiger jaren: een bloeiende club van kinderen van/voor abonnees van de Oprechte Haarlemsche Courant, de O.H.C.

Spil hiervan was mevrouw Dukkers, die met haar man vanaf 1919 het gerenommeerde Hotel Suisse aan de Haltestraat (nr 4, tegenover het Raadhuis) dreef. Mevrouw Dukkers was in 1918 gehuwd en kreeg 4 kinderen (Ferry, Hans, Eddy en als laatste een dochter, Nanda, die mij dit verhaal vertelde). Kort voor de geboorte van deze dochter overleed de heer Dukkers. Zijn vrouw zette de zaak voort.

Via haar hotel-restaurant kwam mevrouw Dukkers in contact met de heer van Riemsdijk, hoofdredacteur van de Oprechte Haarlemsche Courant van 1656. (Deze krant ging later samen met het huidige Haarlems Dagblad).

In die jaren - crisistijd - was er voor de jeugd van Zandvoort, afgezien van voetbal en gymnastiek (O.S.S.), praktisch niets in clubverband te beleven. De padvinderij e.d. kwam pas later.

Zo ontstond het initiatief voor een jeugdclub. Een vaste middag - woensdag -, maar buiten het hoogseizoen, want dan eiste het hotel alle aandacht.

De O.H.C. sponsorde op bescheiden wijze. Mevrouw Dukkers werd door de kinderen "Tante Loes" genoemd en zij ontplooipte haar plannen in de jeugdrubriek van de O.H.C.

De toeloop was direct al groot. Soms boden enkele moeders spontaan hun hulp aan als de groep te groot dreigde te worden en daar werd dan ook dankbaar gebruik van gemaakt.

De kinderen kwamen uit alle lagen van de bevolking. Hun leeftijd varieerde van zo'n 7 tot 14 jaar. Ieder kind koos daarbij een schuilnaam die betrekking moest hebben op het Zandvoortse strand, de zee of duinen. Op de club noemde men elkaar bij de schuilnaam. Die lijsten zijn gelukkig bewaard gebleven. Wat voorbeelden van de leden:

Schelpenvisscher, Piet van de Waals, Oosterparkstraat. Golfje, Marietje Loos, Kostverloren. Scholekster, Philip Bloemendaal, Brugstraat. Duinwandelaarster, Marietje Koper, Haarlemmerstraat. Bloedkoraaltje, Mientje Koper, Haltestraat. Zeepaardje, Antje Schut, Kerkstraat. Strandwinde, Marietje Kerkman, Hobbemastraat. enz., enz.

Nog wat schuilnamen: *muizetandje, zeeplantje, strandprinses, horizon, zeekakkelobbes, duinviooltje, oestertje, zeesterretje, mosseltje, zeenimf, boegspriet, zandbankje, garnaatje, harinkje, zonnestraaltje*. In totaal bijna tachtig prachtige fantasienamen sieren de deelnemerslijst met daarachter hun eigen familienaam. Kinderen uit de families Weber, Slagveld, Keur, Alebes, Bol, van de Wolde, Jacobs, Kuiper, Paap, Molenaar, Schulte, Stork, van de Meije, van der Werff, Padt, Herkerath enz., enz.

De club richtte zich op knutselen, wandelen in de natuur etc., maar de grootste attractie was toch een briefje schrijven aan "Tante Loes", die in haar jeugdrubriek van de Oprechte Haarlemsche onder hun schuilnaam werden beantwoord.

Omdat geld een schaars artikel was waren de activiteiten eenvoudig, maar het lerende element werd zeker niet overgeslagen. Men deed aan breien, borduren, figuurzagen, knippen en plakken van bouwplaten en zelf vliegers maken. Was een werkstuk extra geslaagd, dan werd het vervolgens tentoongesteld in een kleine vitrine in het portaal van Hotel Suisse en de maker kreeg dan een prijsje. Er was ook een heuse jeugdbibliotheek met meer dan 80 titels.

Soms waren er excursies naar o.a. speeltuin "Bernadette" aan de Zeeweg, ten noorden van het Grand Hotel. Voor de kinderen vormde na een fikse wandeling een glas ranja op zich al een feest. Een andere keer bezochten ze de watertoren - geen lift - en al die trappen in de holle ruimte, waren opnieuw een avontuur. Het in november 1928 gestrande stoomschip Heinrich Podesius werd in maart van het volgende jaar bezocht (zie foto). Tante Loes verzoonde steeds weer iets waar de kinderen van genoten. Er werd deelgenomen aan het bloemencorso (zie foto). Er waren wedstrijden met zelfgemaakte vliegers. Met Pasen was er een zoekactie naar gekleurde hardgekookte eieren. Eens waren er 200 (à 2 cent per stuk) in een uitgestrekte duinpan verstopt. Slechts een deel werd teruggevonden. Na jaren dook er nog wel eens een gekleurd ei op! Zo was er iedere woensdagmiddag iets leuks te doen.

Dat de kinderen zich moesten gedragen was vanzelfsprekend, want als je bijvoorbeeld andere kinderen pestte, dan kon je zelfs voor een middag geschorst worden en dat was in zo'n kleine ge-

De O.H.C. op het strand op 30 augustus 1929

Achterste rij o.a.: ?, Jan Kuiper, mevrouw Dukkers met dochter Nanda, Tinus Kuiper, Marlijn Jacobs, ?. Hans Dukkers (met grote hoed), ?, Sientje Koper, Erna Weber, Marie Koper, Greet Koper, Aagje Kraaijensoord, ?.

Middelste rij: Ernst Weber, ?, ?, ?, ?, Zus Wingender-Bol, van de anderen zouden wij graag de namen willen weten.

Voorste rij: Dirk van de Spruit, Fer en Ed Dukkers.

Klaar voor het corso. De naam van de club en een hommage aan de sponsor in bloemen gemaakt. Op de foto uit 1929 staan (vlnr) op de voorste rij Aagje Kraaijensoord-Keur, Hilda Weber en ?, achter de meisjes ?, Rie de Boer-Loos en ?

De O.H.en C. worden gedragen door Piet van de Waal, Dirk van de Spruijt en Ferry Dukkers.

meenschap niet leuk. De sponsor van de Oprechte Hollandsche Club werd via het clublied in het zonnetje gezet. Het ging op de wijs van "De Zilvervloot", en werd geschreven door "Zwinnetje" (Stella van Moppes, Tramstraat) en het eerste couplet luidde:

*Wij, kind'ren van het strand
D'Oprechte Haarlemsche Courant
Heeft iets voor ons uitgevonden
Ze stichtte zoo fijn
Voor ons groot en klein
Iets wat we niet droomen konden
Hoezee, hoezee, in Zandvoort aan de zee
En ben je abonné
Dan doe je met ons mee
Een fijne club, is die O.H.C. (bis)*

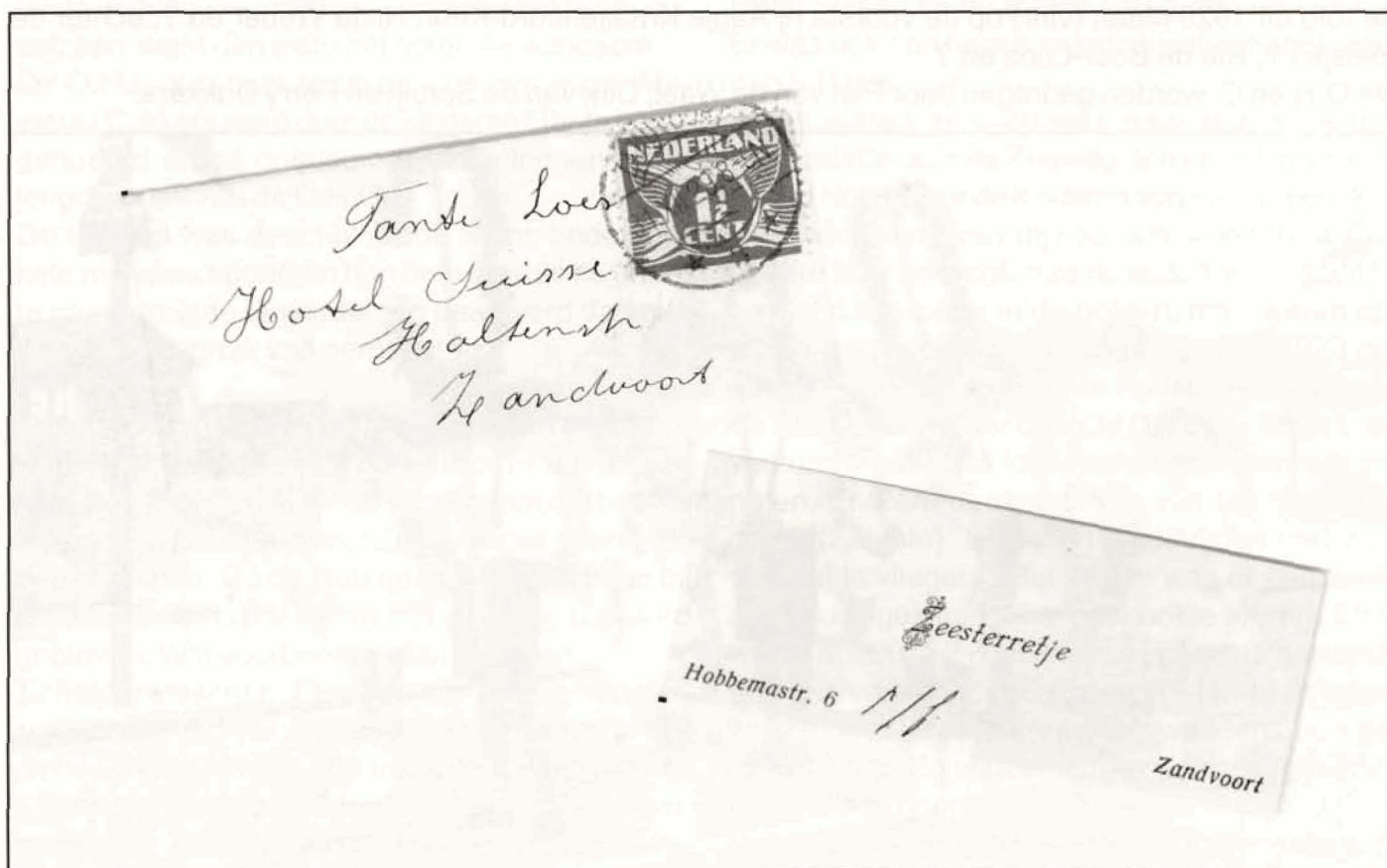
Tante Loes stond ook altijd klaar om wat in de poëziealbums van "haar" kinderen te schrijven en zo heeft menig voormalig lid nog een tastbare, persoonlijke herinnering aan haar:

*Schelpje
Lieve kind, in later jaren
Als je heel veel ouder bent
En heel veel al hebt ervaren
Wat men noemt "het leven kent"
Komt misschien dit kleine blaadje
Nog eens in je hand terecht
En je denkt dan met een glimlach
O, die tijd was lang niet slecht
'k was in Zandvoort in een clubje
En mijn naam was Schelpje toen
'k ging op school nog, was gelukkig
'k had nog niets met ernst te doen*

*Ik hoop mijn Schelpje, dat het leven
't welk je dan nog eens doorleeft
Je veel voorspoed en veel liefde
Veel geluk gegeven heeft!*

De OHC heeft tot 1932 bestaan. Tante Loes heeft tot 1936 Hotel Suisse gedreven. In 1974 is zij op 89-jarige leeftijd overleden.

PB

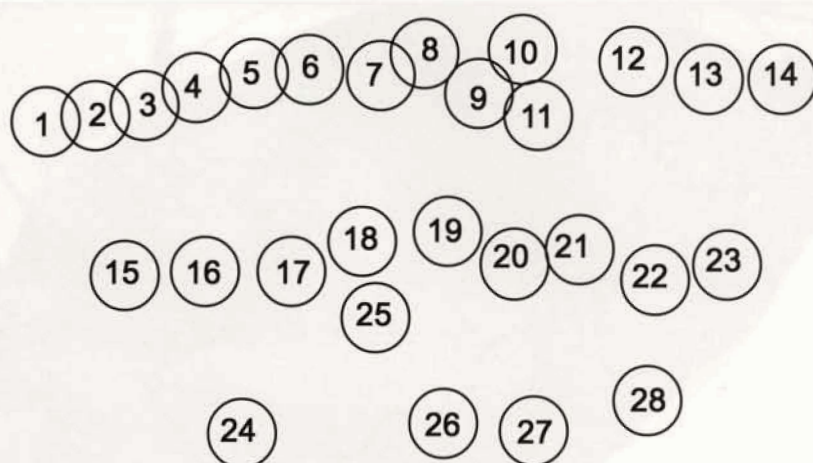
Een minuscule envelop die door de PTT werd bezorgd bij "Tante Loes" op 31-12-1929, met daarin een p.f. (pour féliciter) kaartje van Zeesterretje. (ware grootte).

Met z'n allen in het gelid om fotograaf A.J. Feij uit Zandvoort gelegenheid te geven een mooie plaat te schieten. De opname is gemaakt voor de kegelbanen in de tuin van Hotel Suisse, Haltestraat 4 in 1929.

De club van "Tante Loes" voor de Henrich Podeus op het strand: 1929

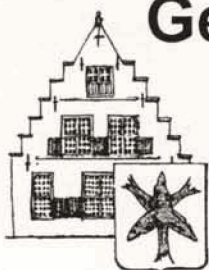

Een aantal O.H.C ers op de brug van de Heinrich Podelus uit Rostock. Dit stoomschip strandde in 1928. Een unieke opname van een bijzondere club. (1929)

Bovenste rij, op de brug, v.l.n.r.: 1 vd Meij, 2 Toos Tiemeyer, 3 t/m 7?. 8 "Tante Loes", 9 Nanda Dukkers, 10 Bemanningslid, 11?, 12 t/m 14 Bemanningsleden.

Rij voor de brug: 15 Steef Geerling. 16 Dirk van der Spruijt. 17 Jan Kuiper. 18 Tinus Kuiper. 19, 20 ?. 21 Herckenrath. 22 Izaak Druif. 23 Leo Bakker.

Geknielt: 24 Hans Dukkers. 25 ? 26 Martijn Jacobs. 27 Joop Geerling. 28 Ferry Dukkers.

**Genootschap "Oud Zandvoort"
en
de Openbare Bibliotheek**

**presenteren
in de bibliotheek**

jutten met plaatjes

door wim kruiswijk
van het juttersmu~zee~um

**lezing
dinsdag 10 februari 2004
van 14.30 tot 15.30**

Prinsesseweg 34
2042 NH Zandvoort

Gelukkig Kerstfeest... (pag. 16 en 17, zie middenplaat)

De winter van 1941-42 kenmerkte zich door veel sneeuw. Zandvoort was bezet. Het publicatiebord bij de ingang van het postkantoor was beklad door een illegale knokploeg en aan het Raadhuis aan de Kleine Krochtzijde hangen twee luidsprekers om de bevolking te overtuigen van de goede doelen. Het glas in de koepel van de zolder in het Raadhuis is kapot geschoten. De foto, waarschijnlijk gemaakt eind 1941, bedoeld als "Gelukkig Kerstfeest" is zijn doel voorbij geschoten. De meeste inwoners waren al geëvacueerd en de joodse mensen al twee maanden eerder afgevoerd. Het onderschrift op deze foto verwoordt de gezamenlijke wens van vriend en vijand en heeft daardoor een stuk historische waarde. De foto was een uitgave van G. Lorenz.

AKzn

15-319

"Zandvoort op linnen" 3

Leo Gestel op bezoek in Zandvoort

Op de in 's Hertogenbosch van 14 t/m 21 april 2002 gehouden kunst- en antiekbeurs viel mijn oog op deze pastel van Leo Gestel. Het werk is rechts-onder door de kunstenaar gesigneerd en op de achterkant is te lezen 'Zandvoort, 1929'.

De Nederlandse schilder, tekenaar en lithograaf Leo (Leendert) Gestel werd op 22 november 1881 geboren in Woerden. Zijn eerste lessen kreeg Gestel van zijn vader, de schilder Willem Gestel (1853-1952) en van zijn oom Dimmen Gestel (1862-1945) te Eindhoven. Daarna vervolgde hij zijn kunstopleiding aan de Rijksnormaalschool voor tekenkunst te Amsterdam. Van 1899 tot 1904 studeerde hij aan de Rijksacademie voor Beeldende Kunsten. Gestel begon zijn loopbaan als tekenleraar maar ontwikkelde zich uiteindelijk tot vrij kunstenaar. Hij werkte op diverse plaatsen en reisde veel. Tussen 1923 en 1924 reisde de kunstenaar via Duitsland naar Italië en in 1928 legde hij Vlaanderen, Parijs en Mallorca in vele schetsen en schilderijen vast. Daarnaast bezocht hij dorpjes als Huizen en Spakenburg en badplaatsen als Zandvoort, Bloemendaal en Naarden aan Zee. Vele tekeningen herinneren aan die uitstapjes en reizen.

Na zijn studie had hij zijn eerste atelier in Amsterdam. Later in 1917 vestigde Gestel zich in Bergen, waar hij een van de belangrijkste kunstenaars van de 'Bergense School' werd. In 1915 was hij mede oprichter van de Hollandse kunstenaarskring. Nadat zijn atelier in Bergen in februari 1929 in vlammen was opgegaan, verhuisde hij naar Blaricum. Leo Gestel geldt als een van de wegbereiders van de moderne kunst in Nederland. Samen met Jan Sluijters (1881-1957) en Piet Mondriaan (1872-1944) en enkele anderen, veroorzaakte hij aan het begin van de 20ste eeuw nogal wat opschudding. De schilderijen die de heren lieten zien, vormden een explosie van kleur, temidden van de nogal donkere en traditionele doeken waardoor de Nederlandse kunstwereld werd gedomineerd.

Toen Gestel op 26 november 1941 in Hilversum overleed, liet hij een enorme collectie werken na, die vrijwel direct na zijn dood werd geïnventariseerd. De meeste werken van Leo Gestel werden bij deze gebeurtenis voorzien van de handtekeningen van de twee executeurs-testamentair en het stempel 'atelier Leo Gestel 1941'. Op de achterkant werd - waarschijnlijk met de hulp van Gestels vrouw - tevens het geschatte jaartal geschreven en de naam van de plaats waar het betreffende werk werd ge-

maakt, of de plaats waarop het onderwerp volgens de twee mannen was geïnspireerd. Onder de bijna 5000 losse bladen en circa 120 schetsboeken, bevonden zich in het atelier tenminste 33 tekeningen of pastels op papier, die Gestel in de periode 1929-1931 in Zandvoort heeft gemaakt. Een groot deel hiervan is gesigneerd, gedateerd en geannoteerd door Leo Gestel zelf.

Gestel ging 's zomers graag naar zee, waar hij vlotte schetsjes maakte van het strandleven. Al uit 1909 dateren tafereeltjes van het mondaine Scheveningse boulevardleven. Dames met grote hoeden en gesoigneerde heren met slobkousen, wandelstok en hoge hoed zitten pratend op een terrasje en slaan ondertussen het geflaneer op de boulevard gade.

In de zomer van 1929 ging Gestel voor het eerst naar Zandvoort. Hier schetste en tekende hij het vrolijke strandleven; galopperende paarden op het strand, badgasten en zeilbootjes in de zee. Hij liet zich het meest inspireren door de baadsters in zee, die hij later op verschillende manieren op doek en in pastel uitwerkte. In combinatie met zijn modelstudies destilleerde hij hieruit een nieuw thema, dat van de oervrouw. Een of enkele vrouwen, naakt of in draperieën gewikkeld, werden uitgewerkt tot een nieuwe compositie, die van de drie 'Gratiën' (de drie godinnen, gezellinnen van Venus: Aglaja, Euphrosyne en Thalia). Slechts de handdoeken die zij soms dragen verwijzen nog naar de schetsen van de baadsters.

Zijn snelle contour-achtige schetsen in houtskool, zwart krijt, potlood en/of inkt voerde hij uit in gedempte zwarte en grijze tonen. Voor de hier afgebeelde pastel heeft hij echter heldere en zonnige kleuren gebruikt, zoals geel/oranje (het karretje van de ijscoman), groen (de duinen), hard blauw (de lucht) en rood (hotel d'Orange). Op dit Zandvoortse werk is duidelijk het pad te zien waarlangs de badgasten via het privé-museum 'Muluru' rechts boven en links de Italiaanse ijscoman naar het strand liepen. Op de achtergrond is de (rode) houten vleugel van hotel d'Orange eveneens duidelijk herkenbaar. Zo ook de (blauw/wit gekleurde) strandhokjes van Jan Hollenberg en de politiepost, die midden links op de pastel te zien zijn.

Gestel bleef tot laat in september in Zandvoort schetsen, maar kwam ook de volgende twee zomers weer terug naar ons strand.

Drs. Anne Marion Cense

Leo Gestel 1881-1941

De volgende nieuwe leden heten wij van harte welkom:

Cassee Dhr. J.C.	Ceylon Bastion 15	1991 ST Velserbroek
Duyn Fam. H. van	Herm. Kruidenstraat 166	1320 EJ Almere
Gemert Mevr. M.H. van	Haarlemmerstraat 56	2042 ND Zandvoort
Gerritsen Dhr.	Quarles van Uffordlaan 20	2042 PR Zandvoort
Heemert Fam. J.P. van	Flemingstraat 350	2041 VT Zandvoort
Hegge-van Gerven Mevr. M.	Gravensingel 201	3319 EV Dordrecht
Koehler-Koper Mevr. P.N	Wilgengriend 172	1356 JN Almere
Roode Fam. B. van	Zr. Dina Brondersstraat 11	2042 ED Zandvoort
Rudolphus Mevr. R.	Kostverlorenstraat 26	2042 PG Zandvoort
Schilpzand Dhr. D.	Henry Dunantlaan 77	7335 BD Apeldoorn
Triebels Mevr. M.	Alberdingk Thijmlaan 15	2106 EG Heemstede
Vossen J.A.	Flemingstraat 352	2041 VT Zandvoort
Werkhoven-Westenborg Mevr. S.C.	Jhr. P.N. Quarles van Uffordlaan 26	2042 PR Zandvoort
Zonneveld Fam. J	Celsiusstraat 19	2041 TB Zandvoort
Lemmens Dhr. C.J.M.	Lorentzstraat 8	2042 SB Zandvoort

Beach Net

Computer & Internet Centrum

De technische dienst van Beach Net heeft ruim 15 jaar ervaring met computers. Met gepaste trots kunnen wij stellen dat u de meest exclusieve en exotische computers kunt bestellen bij Beach Net.

Ook voor het aanpassen van uw computer naar de huidige standaard kunt u terecht bij Beach Net.

Zelfs de moeilijke taak, uw data terug te halen bij een crash, is één van de specialiteiten van onze technische dienst van Beach Net. Kortom, Beach Net het adres voor u, en uw computer.

**Reparatie & Onderhoud
Verkoop & Assemblage
Internet**

Haltestraat 61 2042 LL Zandvoort
Geopend van din / zondag 12.00 tot 21.00
Tel: 023-5730749 / 06-41286175 Email: info@beachnet.nl

ADMINISTRATIEKANTOOR VAN DER HAM
Administraties en belastingzaken

Voor ondernemers en particulieren

Voor de verzorging van onder andere uw:

- * financiële administratie
- * loonadministratie
- * aangiften loon- en omzetbelasting
- * aangiften inkomstenbelasting
- * aangiften vennootschapsbelasting
- * fiscale adviezen

Burgemeester Engelbertsstraat 8
2042 KN Zandvoort

Telefoon 023 - 5736028
Telefax 023 - 5736029
Mobiel 06 11325410
E-mail hampaap@hetnet.nl

Zit u met een probleem
dat u zelf niet verhelpen kan?

....bel dan de Klussenman!

Klus – en onderhoudsbedrijf

Ton Bakker

Van Lennepweg 131
2041 LM Zandvoort
023 - 57 201 52
06 - 40295213
E-mail: Bakker2021@zonnet.nl

Het Grand Hotel

Tonny van Renterghem

Mijn familie was al in 1914 in Zandvoort. Mijn moeders vader was namelijk de Belgische generaal Erasme Warnant. In 1914 was hij reeds met pensioen, maar wegens het begin van de 1e Wereldoorlog werd hij weer in dienst geroepen. Hij leidde de beroemde terugtocht van Antwerpen, hield toen met zijn regiment "met sabel in de hand" stand bij de rivier de IJzer en stopte daar de Duitse opmars. Hij raakte hierbij gewond, werd naar Engeland geëvacueerd, kreeg eervol ontslag uit het Belgische leger en omdat zijn woning in België door de oorlog vernietigd was, ontving mijn grootvader van de Nederlandse regering toestemming om zich, met zijn vrouw, als oorlogsrefugees in Zandvoort te vestigen. Waar weet ik niet precies, maar het was ergens in het dorp.

In, of dichtbij Zandvoort, bevonden zich namelijk geïnterneerde Belgische officieren die de Duitsers over de Nederlandse grens ontsnapt waren. Die mochten als "geïnterneerden" alleen op hun erewoord, en alleen binnen de gemeente, vrij rondlopen. Grootvader mocht zich als burger echter overal vrij bewegen. De Belgische officieren kenden Opa - de Belgische oorlogsheld - en konden dan met hem een biertje drinken en over de oorlog kletsen.

Mijn vader, Antoine van Renterghem - een bekende voetbalfiguur - en mijn moeder Marguerite van Renterghem-Warnant woonden in Amsterdam, maar kwamen regelmatig naar Zandvoort om haar ouders te bezoeken, tot deze eind 1918 weer terug naar België konden gaan.

Wanneer mijn ouders voor het eerst in het Grand Hotel logeerden weet ik niet, maar ik herinner me hoe ik vanaf mijn prilste jeugd daar elk jaar met hen de zomer doorbracht. Om als Amsterdams kind zo de hele zomer aan het strand te kunnen leven was het zaligste wat je je maar kon bedenken! Mijn ouders waren in die tijd welgesteld en verbleven in een prachtige hotelkamer met balkon en uitzicht over het strand en de zee. Voor mij, als kind, waren dat reusachtige, vorstelijke kamers, met hoge plafonds en lange, donkerrode fluwelen gordijnen met lange franjes, koorden met kwasten. Ondanks de voor die tijd zeer fraaie badkuipen op poten en wastafels met stromend warm en koud water, en wc's, met hooghangende reservoirs, waren er toch nog steeds fraai bebloemde piespotten met deksels onder de bedden, en op het dressoir, een prachtig bebloemde wasbak en waterkan!

Achter het hotel bevond zich een grote binnenplaats met wrakke oude houten stallen, waar vroeger de rytuigen en paarden van rijke gasten verzorgd werden, en overblijfselen van een spoorwegperron en roestige rails waar ooit een zijspoor van de NS eindigde, want in vroeger tijden werden de speciale, vaak vorstelijke, gasten en hun bedienden en bagage rechtstreeks via dit zijspoor achter het Grand Hotel afgezet. In die tijd reisden deze dames en heren met ontzettend veel grote en zware bagage; 1,50 meter hoge koffers met hangende kleding en laden, want iedereen verkleedde zich continu: voor de lunch, voor het avondeten, voor zondag en de kerk, en voor tennis enz. Bovendien droegen de dames reusachtige hoeden en die borg men op in reusachtige hoedendozen!

Voor mij was die oude binnenplaats nu echter een prachtplek om veilig te leren fietsen. Achter de grote receptiehal was een fraai trappenhuis met een zeer trage, grote liftkooi. Aan de voet van de trap was het kantoortje van de portier/conciërge waar ansichtkaarten, postzegels en dure sigaren te koop waren, en..... oude verzamelpostzegels in kleine, transparante envelopjes, waar ik als kind gek op was: Kaapse driehoekjes, vroege rode zegels van koningin Victoria enz. De conciërge was een ietwat gluiperige Duitser die 's winters in een hotel in Monaco werkte. (Tijdens de oorlog ontpopte hij zich als een volbloed Nazi-burocraat!).

Ontbijt werd meestal op de kamer genuttigd; koffie of melk, een broodje, of koek met wat boter en jam en soms een zacht gekookt eitje; dan ging vader naar zijn praktijk in Amsterdam en moeder en ik ... naar het strand!

Je ging de boulevard over en via een gammele houten trap het duin af tot de strandtent van Arie Schuiten, een vriendelijke reus van een vent met de grootste voeten die ik ooit gezien had. Het was in die dagen een echte tent met een houten aanrecht en een allesdoordringende lucht van gebakken vis en petroleumstellen waar heet water, koffie en snert op pruttelden. Daar achter stond een grote glazen pot met zure bommen en ijskisten met reuzenblokken ijs en die heerlijke koude kogelflesjes met frambozenlimonade enz. Wij kinderen waren gek op die onder druk staande flesjes: je drukte het glazen kogeltje boven in de hals in en de drank schuimde er uit!

Denk maar niet dat iedereen daar zomaar in een badpak mocht rondlopen of mocht zwemmen. Alle volwassenen bleven volledig gekleed, met hoed en schoenen en zaten meestal in de schaduw van die

beroemde grote, gevlochten badstoelen; beschermd tegen zon en wind. Zonnebaden bestond niet; pootjebaden mocht wel, maar "nette" mensen deden dat niet, alleen maar "dagjesmensen", kinderen of Zandvoortse strandmensen. Wilde je per se ("voor de gezondheid") het water in, dan moest je naar een badstrand met koetsjes. Ik herinner me nog dat ik dan met moeder in zo'n koetsje ging en door een groot, zwaar paard zo ver mogelijk het water in werd gereden. Dan draaide de koets om, met de achterdeur naar de zee. Paard en tuig werden losgemaakt en gingen terug naar het strand. Zelf ging je dan - voorzichtig - aan de achterkant het trapje af en stond tot je middel in de golfjes, totdat je er genoeg van had. Je ging dan weer het koetsje in, kleepte je weer aan en moeder hees dan het rode vlaggetje op het vlaggenstokje. De man met het paard zag dat dan hopelijk en haalde het hele gevalletje weer veilig terug, waarop moeder en ik, nu weer zedig gekleed en geschoeid, konden uitstappen.

Een jaar later was dit alles voorbij en mocht je eindelijk - maar alléén op het badstrand - gewoon in badpak zo maar de zee in! De koetsjes, netjes in een rij geparkeerd, bleven nog enige jaren in gebruik als kleedkamertjes. Hoe preuts Nederland toen nog was blijkt uit het volgende. De marechaussee was hier ondermeer met de zedigheid belast en patrouilleerde dagelijks langs het strand. Ik zat die dag als achtjarig jongetje een kuil te graven toen een voorbijrijdende marechaussee stopte en merkte dat het knoopje op de rechterschouder van mijn badpakje ontbrak en het bandje omlaag hing. Mijn kindertepeltje was bloot! Hoog vanaf zijn paard dreigde hij moeder dit onmiddellijk te herstellen, of hij zou ons een fikse bekeuring geven!

Behoorde je tot de weinige gekken die echt in zee wilden zwemmen, dan moest je nauwkeurig de instructies van de badmeester op het strand opvolgen. (Hij droeg meestal een knalrode, baaienbroek) Ging er wat mis, dan zou hij je met een vlet (klein roeibootje) komen redden, want de meeste Zandvoorters, inclusief de badmeester, konden zelf niet zwemmen... Ik zag dat jaar, voor de enige en laatste keer, de door paarden getrokken reddingsboot de zee in gaan. Er was een fikse branding en het was een geweldige prestatie van die mannen om dat zware gevaarte recht de branding in te roeien, zonder naar links of rechts af te wijken (waar door de sloep natuurlijk zou omslaan). Ik was stomverbaasd te horen dat het merendeel van van de bemanning *niet* kon zwemmen!

Net als bij "de Winkel van Sinkel" was er op het strand van alles te zien en te koop. Strandventers met bijnamen als "Sjokker", "de Reu" en "Hekkie", hadden houten jukken op hun schouders met zware manden vol fruit, broodjes enz. Turken verkochten tapijtjes en geüniformeerde, werkloze oorlogsveteranen uit het bankroete Duitsland zorgden voor martiale muziek met hun "hoempa" bandjes. Wat ik het heerlijkste vond was het ezeltje rijden (later op een pony). Hoe sneller hoe beter, al was de ezelman daar niet zo over te spreken, want hij moest dan achter ons aan huppelen. Een footje van moeder maakte dat dan weer goed. Hij droeg, zoals veel Zandvoorters van toen, een klein gouden oorbelletje, wat me fascineerde, want ik was ervan overtuigd dat alleen piraten oorbellen droegen!

Na het strand ging je terug naar het Grand Hotel om te lunchen. Daar moest je je toen keurig netjes voor verkleden. De eetzaal was een grote, lange serre aan de voorkant van het hotel met veel palmen en een strikje van drie of vier dames dat voor achtergrondmuziek zorgde. Het eten was de-luxe maar nogal aan de zware kant voor zo midden op de dag en het kon er met al dat glas nogal heet worden. De kelners, die allemaal een zwarte rok droegen, hadden hier wel eens van te lijden. Ik herinner me nog als kind met belangstelling en gein gekeken te hebben hoe het zweet van het voorhoofd van de kelner in de saus van de "Sole au Gratin" druppelde, terwijl hij de vis op een comfoortje bereidde en aan mijn moeder serveerde!

Na de lunch gingen moeder en ik soms met de blauwe tram naar Haarlem, naar het hertenpark bij Dreefzicht, of winkelen in het dorp, of we gingen tennissen. Dat tennissen had een staartje: mijn ouders waren namelijk zeer sportief en medeoprichters van de Amsterdamse tennisclub "Festina" in het Vondelpark. Het bleek echter dat het racistische bestuur van deze "deftige" club de toegang verbood aan Joden! Vader en moeder, die veel joodse vrienden en kennissen hadden, waren hier woedend over en gaven hun Festina-lidmaatschap op. Vader kocht toen de (drie) tennisbanen in de duinen aan het noordeinde van Zandvoort en had daar toen zijn eigen club: "Bernadette". Arie Schuiten werd de manager en zorgde voor de consumpties en het onderhoud. Zijn twee zoontjes waren eerst ballenrapers en werden later zelf goede spelers, tennistrainers en pro's! Vele goede en bekende tennissers kwamen hier spelen.

In de late namiddag mocht ik altijd op mijn fiets naar

Negativ
K. R. Wust jun.

RESTAURANT TERRASSE AAN ZEE
GRAND HOTEL WUST — ZANDVOORT.

het station om vader af te halen. Ik vond het heerlijk om in de verte aan de stoomfluit de oude zwart-, groen- en rood gekleurde stoomlocomotief te horen aankomen en om te zien hoe deze voor de terugreis naar Amsterdam gerangeerd werd, na op de oude draaiplaat te zijn omgedraaid. De coupés hadden in die tijd elk nog een eigen deur en de ramen werden met een leren riem omlaag gelaten of omhoog en dicht getrokken. Alleenreizende dames zaten in een speciale, aparte coupé. De stationschef met zijn rode pet gaf het vertrekssignaal met een stok met schijf, die wij "het gebakken ei" noemden.

Het avondeten in het Grand Hotel was een fikse maaltijd met meerdere gangen en diverse wijnen. De meeste gasten droegen avondkleding; voor vader was dat een smoking, voor mij mijn beste matrozenpakje met lange broek. Het menu was zeer uitgebreid en onze Belgische kelner, Jean Rawijler (ditmaal zonder zijn zweetdruppeltjes), had daar alle inlichtingen over in zijn Frans kelnerzakboekje, "Petite Encyclopédie du Restaurateur" met achterin een uitleg in het Frans, Duits, Engels en Italiaans, over alle gerechten, sauzen enz, zodat hij het aan bijna alle vreemdelingen in hun eigen taal kon uitleggen. Ik heb dat boekje hier nog

voor me liggen, want moeder heeft er toen een van de kelner gekocht omdat ze het zo handig vond. Als iemand b.v. speciaal om een "Tournedos Henri IV" vroeg, kon de kelner dat in zijn boekje nagaan en zien dat het een doodgewone tournedosbiefstuk was met kleine aardappeltjes, artisjokbodems en béarnaisesaus. "Oui Madame, dat kunnen we U serveren". De chefkok in de keuken kon dat in een wip verzorgen en iedereen was erg onder de indruk. Probeer dat tegenwoordig maar eens te vragen!

Na zo'n diner zat iedereen in de grote receptiezaal vadsig naar het strikje te luisteren, de mannen nog even een sigaar rokend, en een cognacje drinkend met een kleintje koffie. De dames hadden een likeurtje, bonbonnetjes en uitgebreide conversaties over de Franse mode...

Een andere herinnering die ik aan het Grand Hotel heb, is van een ontzettende zomerstorm en onweersbui; niet alleen zag ik die dag voor de enige keer van mijn leven een lange zwarte waterhoos uit de zee oprijzen, die wat later weer uit elkaar viel; maar terwijl ik uit het raam keek sloeg de bliksem met een schrikwekkende knal, zo'n zes meter voor mijn neus, op een van de hotelvlaggenstokken in. Maar dat was niet alles; toen ik wat later op de dag

op de w.c. zat, knalde er plotseling een miniatuur bliksempje van de badkuipkraan naar de afvoerbuís; en dat alles op één dag! Niets dergelijks is mij ooit in mijn leven weer overkomen.

Een paar jaar later kocht mijn vader de villa "Westduijn" (met een torentje op het dak), de op één na laatste aan het einde van de Noord-boulevard. Ik meen dat het iets te maken had met het sluiten van het Grand Hotel (welk jaar was dat?) De heer Asher, de diamantair - wiens dochters grandioos joods huwelijk in het Grand Hotel had plaatsgevonden - kocht toen ook de villa ten zuiden van ons. Het was ongeveer 1935, ik was al 16, en ik herinner me hoe merkwaardig ik het vond dat dhr. Asher, die bij ons een buurpraatje kwam maken en met vader een borreltje dronk, ons vertelde hoe hij als jood de gast was geweest van zijn "vriend" de nazi -generaal Herman Goering, aan wie hij veel diamanten verkocht had, en dat "Goering zo'n beschaafde man was en het met al dat nazi-gedoe niet zo'n vaart zou lopen". Ik was dan ook niet verbaasd toen hij acht jaar later door de nazi's tot hoofd van de Joodse Raad werd benoemd, en hoe hij toen de joodse gemeente aanraadde niet naar het verzet (waar ik bij was) te luisteren, maar alle bevelen van de Duitsers gehoorzaam op te volgen en naar Westerbork te gaan. Mij werd verteld dat Asher zelf en zijn familie, als allerlaatsten naar Theresienstadt werden afgevoerd waar zij niet al te slecht behandeld werden en later ongedeerd naar Nederland terugkeerden. Zo'n

joden die zijn raad hadden opgevolgd kwamen nooit terug.

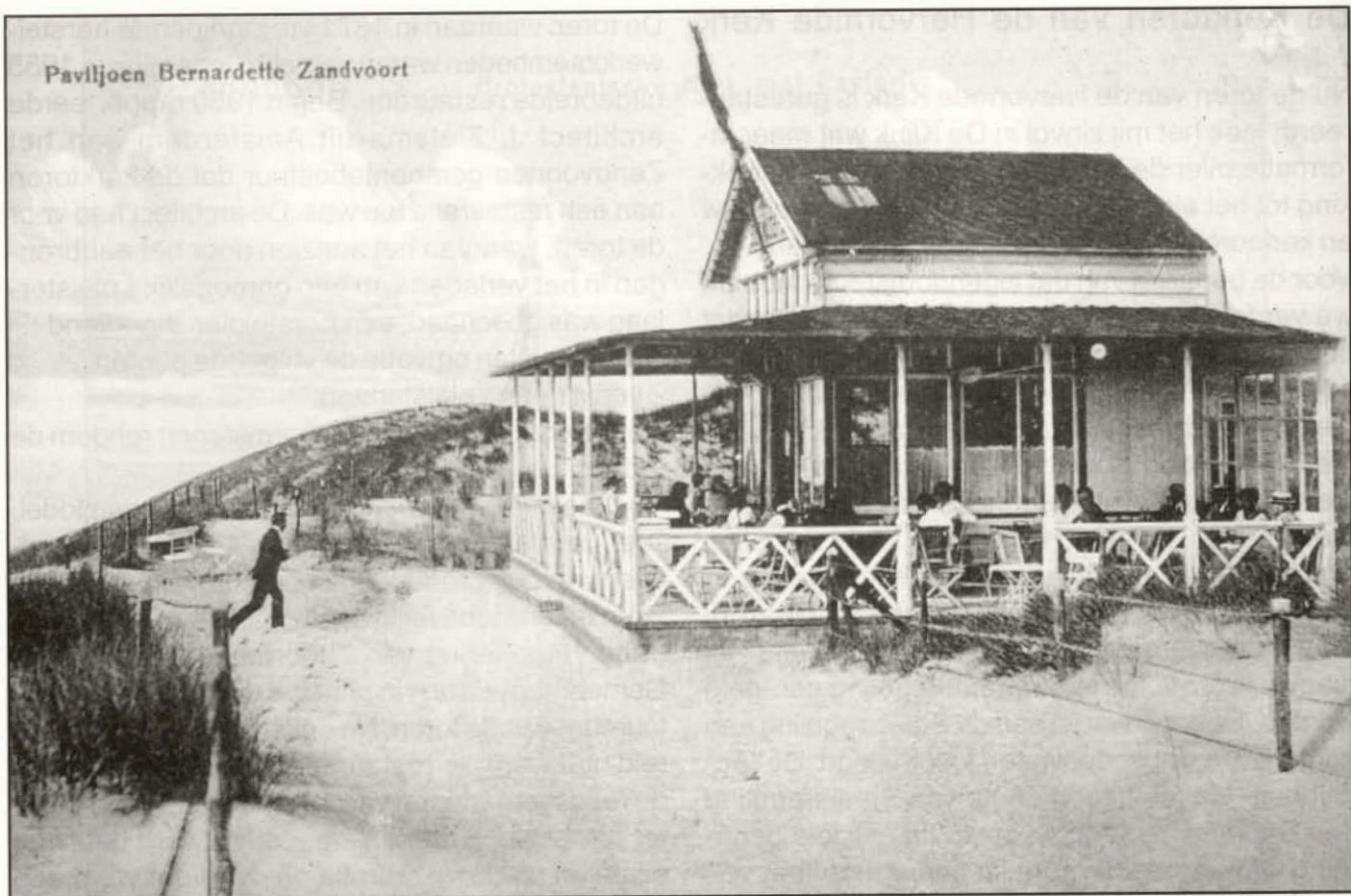
Tijdens de oorlog werden alle villa's aan de Noord-boulevard (inclusief wat er nog over was van het Grand Hotel, of was dat al eerder?) door de Wehrmacht gesloopt. Mijn ouders, die in Amsterdam veel voor het verzet gedaan hadden en joden en onderduikers hadden verborgen, verloren door de oorlog hun gehele vermogen, net zoals mijn moeders ouders in de 1e Wereldoorlog. Ik bracht ze in 1950 uiteindelijk naar Californië. Ze hadden toen nog maar fl. 950.- over. Vader nam op zijn 64ste een baan aan als bordenwasser in de keuken van het hospitaal en moeder werkte daar als verpleegsters assistente. De dagen van welvaart en het Grand Hotel waren nu nog maar een blik in het verre verleden. SIC TRANSIT GLORIA MUNDI.

Ik kwam met mijn vrouw, actrice/schrijfster Susanne Severeid, in 1990 terug naar Zandvoort maar ging in 2000 wegens familieomstandigheden weer terug naar Amerika.

Tonny van Renterghem (geboren in 1919)
3291 So. Lindsey Loop, Flagstaff, AZ 86001 USA
tel: 1-928-226-7170 fax: 1-928-214-9630
E-mail: susony@cybertrails.com

Nadruk -zonder toestemming van de schrijver-
verboden

Paviljoen Bernadette in de twintiger jaren

Het Grand Hotel in haar nadagen (ca. 1935)

De Kerktoeren van de Hervormde Kerk

Nu de toren van de Hervormde Kerk is gerestaureerd, leek het mij zinvol in De Klink wat meer informatie over de kerktoeren te geven. Met betrekking tot het eigendomsrecht van het kerkgebouw en kerktoeren bestaat nog al eens misverstand.

Voor de bepaling van dat eigendomsrecht moeten we ver terug gaan in de historie. Naar de tijd dat ons land de Bataafse Republiek heette (1795-1806) waarin op 23 april 1798 onze eerste grondwet, de Staatsregeling voor het Bataafsche volk, sterk beïnvloed door de ideeën van de Franse Revolutie, na een staatsgreep en diverse politieke machinaties, tot stand kwam. Die Staatsregeling bracht vele, diep ingrijpende veranderingen in de voordien bestaande rechtstoestand. Daarom moest de overgang van het oude recht naar het nieuwe recht volgens de Staatsregeling geregeld worden. Daartoe waren aan de Staatsregeling een aantal overgangsbepalingen toegevoegd: De "Additionele artikelen tot de Acte van Staatsregeling des Bataafschen Volks", zoals de officiële benaming luidt. Artikel 6 vermeldt onder meer het volgende:

"De torens aan de kerkgebouwen gehegt, benevens de klokken met derselver behuysingen worden verklaard eigendom te zijn en te blijven der burgerlijke gemeenten, staande ten allen tijde onder derselver beheering en onderhoud".

Hieruit blijkt zonneklaar dat de kerktoeren eigendom is van de (burgerlijke) gemeente Zandvoort en dat het beheer en onderhoud van de toren voor rekening van die gemeente komt. De toren dateert in oorsprong uit de late 15e eeuw, doch is in 1618 herbouwd. De toren die oorspronkelijk veel hoger was, werd voorzien van een fraaie spits met slaguurwerk. In de toren is ook een gegoten luidklok aangebracht welke een middellijn heeft van 70 cm, waarop een randschrift staat:

"Jezus is mij de naam gegeven in het jaar onzes heren 1493"

Tijdens de tweede wereldoorlog werd de klok door de Duitsers uit de toren geroofd en werd in de toren een springlading aangebracht. Gelukkig is de klok aan de smeltkroes ontkomen en werd de springlading niet tot ontploffing gebracht. (Een slechter lot trof de oude watertoren die op 17 september 1943 op de verjaardag van de toenmalige directeur der Gemeentebedrijven werd opgeblazen). De klok werd in de omgeving van Bameveld teruggevonden en in 1946 op haar oude plek teruggeplaatst.

De toren waaraan in 1871 vrij ingrijpende herstelwerkzaamheden waren verricht, onderging in 1955 uitgebreide restauratie. Begin 1950 rapporteerde architect J. Zietsma uit Amsterdam aan het Zandvoortse gemeentebestuur dat de kerktoeren aan een restauratie toe was. De architect had voor de toren, waarvan het aanzien door het aanbrengen in het verleden van een onmogelijke pleisterlaag was geschaad, een herstelplan ingediend.

Dit herstelplan omvatte de volgende punten:

- verwijdering pleisterlaag.
- optrekken muur van handvormstenen rondom de toren.
- behandeling houtwerk met conserveringsmiddel.
- vernieuwen leiendak.
- aanbrengen branddeur en brandluiken.
- aanleg brandbeveiligingsinstallatie.

In de vergadering van 7 februari 1950 sprak de Gemeenteraad zich in principe uit tot het doen restaureren van de toren. Na enkele jaren van voorbereiding kwam de restauratie van de kerktoeren in de raadsvergadering van 19 januari 1954 opnieuw ter discussie. In deze vergadering werd definitief besloten tot de restauratie en daarvoor werd een krediet beschikbaar gesteld van f. 81.717,-. Dit krediet werd in de raadsvergadering van 22 februari 1955 verhoogd tot f. 98.772,-. Door allerlei oorzaken bleek dit verhoogde krediet ook niet toereikend.

Het is vaak moeilijk om bij restauraties van oude gebouwen een gericht bedrag van de restauratiekosten op te geven. Het komt veelvuldig voor dat tijdens werkzaamheden ontdekkingen worden gedaan van gebreken die normaal aan het oog zijn onttrokken. Als een dergelijk geval zich voordoet dan is het absoluut noodzakelijk de geconstateerde gebreken bij de geplande restauratiewerkzaamheden te betrekken. En dat gaat gepaard met hogere kosten. Dit deed zich ook voor bij de restauratie van de kerktoeren. In een voorstel aan de Raad d.d. 25 augustus 1955 schreven Burgemeester en Wethouders o.a. het volgende: "Bij de uitvoering van de restauratiewerkzaamheden aan de toren van de Ned. Hervormde kerk is gebleken, dat het voor dit werk verleende krediet ad. f. 98.772,- niet toereikend zal zijn. Het metselwerk van de toren verkeert n.l. in veel slechtere staat dan oorspronkelijk door de architect werd aangenomen. Verder kwam aan het licht dat de steunberen dermate gescheurd en vervallen zijn dat algehele vernieuwing geboden is. De architect van rijksmonumentenzorg acht het bovendien gewenst de in 1871 verwijderde buitenste steunberen weer op te trekken; hierdoor wordt het oorspronkelijke silhouet van de toren met de

Zandvoort

Protestantsche Kerk met Pastorie.

De toren van de NH Kerk, zonder haan! (Wanneer is de haan geplaatst?). De foto is rond 1910 gemaakt en zichtbaar is dat de kwaliteit van het pleisterwerk in ernstige mate te wensen overliet.

gevels van het schip herkegen. Voorts heeft het pleisterwerk verborgen gehouden de vroegere aanwezigheid van natuurstenen banden in welker herstel dient te worden voorzien.

De uit het vorenstaande voortvloeiende kosten wegens meerder metselwerk worden geraamd op f. 14.007,62. In de oorspronkelijke begroting is een bedrag opgenomen van f. 3500,- voor de aanleg van een brandbeveiligingsinstallatie. Sedertdien zijn de eisen welke door de Rijksbrandweer-inspectie en Rijksmonumentenzorg aan dergelijke installaties worden gesteld aanmerkelijk verzwaaard. O.a. wordt thans verlangd, dat de installatie is uitgerust met een dubbele brandleiding, een volautomatische signaalinrichting en een doorsignaleringsinstallatie naar politie of brandweer. De meerdere kosten worden geraamd op f. 5250,-.

Ook aan het uurwerk en het slagwerk van de toren lijken vrij ingrijpende vernieuwingen en veranderingen nodig te zijn, waarop aanvankelijk niet is gerekend. Deze kosten zullen f. 2405,- bedragen".

Inclusief enkele andere kleine posten verleende de Raad in zijn vergadering van 30 augustus 1955 een tweede aanvullend krediet van f. 22.665,-. Het totale krediet voor de restauratie kwam uiteindelijk op f. 121.437,-.

In 1985 verkeerde het voeg- en metselwerk van de kerktoeren opnieuw in zeer slechte staat. Voor Burgemeester en Wethouders aanleiding op 14 juni 1985 aan de Gemeenteraad een krediet te vragen van f. 50.000,- voor herstelwerkzaamheden. De Gemeenteraad besloot in zijn vergadering van 25 juni 1985 dit krediet te verlenen. Naar aanleiding van deze torenrestauratie schreef de vroegere predikant ds. J. A. van Leeuwen in het Hervormd Kerkblad van 28 oktober 1985 een leuk hoofdartikel met als titel: *"In gesprek met de kerktoeren"*. De predikant scheef daarin o.a. het volgende:

"Ik zie dat de kerk is gebouwd in de richting oost-west. Dat is bij de meeste oude kerken en dat heeft ook een bepaalde betekenis. Wanneer de mensen de kerk binnengaan en gaan zitten dan kijken ze naar het oosten. Daar staat de kansel en daarop ligt de altijd geopende bijbel, daar staan de avondmaalstafel en het doopvont. Wanneer de mensen zitten en kijken naar het oosten dan kijken ze richting Israël en Jeruzalem.

Het goede nieuws dat zij horen komt uit het oosten, daar is het Licht der wereld eens reddend verschenen. Daar is Christus opgestaan uit de dood.

Waarom zetten ze een haan op de toren?

Dat er op andere kerktoeren soms een kruis staat is te begrijpen, maar wat heeft een haan op een kerktoeren te betekenen?

Het grondpatroon van de Hervormde Kerk in Zandvoort heeft overigens een kruisvorm. De haan is de aankondiger van het aanbreken van de dag en geldt in de christelijke symboliek als symbool van de opstanding en het laatste oordeel. Daarnaast is hij als een kempvogel een beeld van de strijd tegen de verzoeking. Dikwijls komt zijn afbeelding voor in inscripties op graven van vroege christenen.

Ook wordt de haan gezien als symbool van Christus, die als verlosser de nacht van de duisternis doorbreekt en ons opwekt uit de slaap van de zonde en roept tot de dagtaak. Tenslotte is de torenhaan het symbool van de prediker die oproept tot waakzaamheid."

De restauratie van de kerktoeren kwam eind 2001 opnieuw aan de orde. In een voorstel aan de Gemeenteraad d.d. 4 december 2001 memoreerden burgemeester en wethouders dat bij een jaarlijkse inspectie was gebleken dat de kerktoeren in matige staat verkeerde en dat daarom een restauratieplan was opgesteld.

Bij de gehouden inspectie bleek dat ook het uurwerk van de toren gerepareerd moest worden. De kosten voor het onderhavige restauratieplan werden als volgt begroot:

- restauratie toren 270.000,- euro (f. 594.000,-)
- reparatie uurwerk 18.000,- euro (f. 38.000,-)

In zijn vergadering van 18 december 2001 besloot de Gemeenteraad dan ook een krediet ad. 288.000,- euro beschikbaar te stellen voor de restauratie van de kerktoeren (inclusief het uurwerk). Nu de torenrestauratie is uitgevoerd en de restauratie van het Knipscheer-orgel zijn beslag heeft gekregen, is Zandvoort een prachtig bezienswaardig monument rijker geworden.

Bron: Gemeentearchief Zandvoort en Hervormd Kerkblad d.d. 28 oktober 1985.

G. Deesker

Wie weet het?

Bijgaande foto's ontving het GOZ van dhr. Dirk Gules. Tot nu toe hebben we nog niet het verhaal achter de foto's kunnen traceren. Zijn ze in Zandvoort gemaakt? Wanneer? Ter gelegenheid waarvan? Wie het weet mag mij bellen 5718441. Arie Koper

Historisch verleden V

Bron: uit diverse publicaties B. Voets

Vervolg van eerste deel V. Vanwege de lengte van het artikel moest het in twee delen geplaatst worden.

Met het akkoord, gesloten door de Schout en Predikant, was de kerkenraad van de Gereformeerde gemeente het niet eens. Besloten was immers, door de Schout en Schepenen dat eenieder de helft van de rente van het jaargeld zou ontvangen maar niet over de eerste twee jaren één derde deel voor de diaconie. De kerckelijcke vergaderinge gehouden op 10 maart 1664 om te doen verkiesinge van personen bequam tot het ouderlighschap en diakonschap dat also eenig dispuijt quam te ontstaen wegens het testament van S. Adriaen Crommeligh reekens den twee honderste penning is met eenparige stemmen ten besten van de Diakonije goed gevonden den Kerckenraed so te laten blijven. Hierop oock gevolgt is, door het schielijck vertrocken van sommige Broederen des Kerckenraed ten staring de rekeninge door de diaconen te doen oock uitgesteld.

In het Gasthuis werden ook behoeftige dorpsgenoten van buiten Santvoort opgenomen. In 1667 de wed: Jobbe Jansd waar zij op 13 februari 1674 kwam te overlijden. In 1668 de wed: Leuntje Leendertsd. In 1673 de wed: Jacomijntje Pietersd, maar ze was getrouwd geweest met een Santvoorter en het beviel haar niet dus zij vertrok weer op 2 mey 1674. Ook werden voor de bewoners van het Gasthuis kerkdiensten in het huis gehouden en met de H.H. tafel gebruiken, maar om er aan deel te mogen nemen moest men een behoorlijk gedrag vertonen. *So niet de genoemde man Teunis Gijsbertsz in 1671, waer is bekend dat hij so qualijck spreken van de Edele Heeren Kerckenraed in 't Gasthuys als oock in dronkenschap hem selve verloopt. Er is daer als in der Heeren van naem geresolveert hem van Tafel des Heere te onthouden 't welcke hem uyt Name der Kerckenraed door Ds Spiljardus en Crijn Geroensz, ouderligh is aengeseyt.*

Een predikant werd geacht een geleerde man te zijn, hij kan lezen, schrijven en rekenen en bestuurde op zijn eigenzinnige wijze de kerk in de gemeente. De leden van de kerkenraad, waren mannen van betere families, zoals: schippers op de vissersboten, neringdoende winkelhouders, de Schout en Schepenen en zij die enig onderwijs hadden genoten.

De gewone man, laat staan vrouw, kon niet lezen of schrijven. De predikant behartigde dan ook de zaken. Alles wat de kerk aanging regelde hij alles zelf, maar hij moest wel verantwoorden wat er gedaan was en nog zou moeten gebeuren. Dit ging altijd volgens de regels, want al konden de kerkenraadsleden slecht lezen en schrijven, rekenen konden ze als de beste zoals in het volgende relaas werd weergegeven.

Op den Kerckelijcke vergaderinge op 15 december 1669, also daer eenige beschuldinge gevallen is van Leendert Claesz de backer en kerkmeester op onse Leeraer Ds. Carolus Spiljardus van weegen twee en vijftich gulden seven stuivers., die hij te veel mochte aen Gillis Jacobsz bijkwaem de Timmerman, die de kap van de Kerck tot Santfoort aengenomen hadde te maeken, gegeven soude hebben oft anders noch bij den voornoemden Predikant soudon sijn sonder dat hij die in sijn reeckening te voren gedaen behoorlijck soudon hebben verantwoord of te ingebracht, gelijk sulx oock blijckt bij de onderteijckening van Michiel de Keijser aqls secretaris ten overstaen van de Edele Heer Cornelius Arcanius van Sypesteijn, Balljuw van Brederode, nevens, de Schout, Schepenen en Kerck-meesteren tot Santfoort, Soo verklaert Leendert claesz voornoemt (aengesien de voornoemde Ds. Spiljardus van sodanige dissemeuse injurie hen buiten de waarheijt nae gegeven, verzocht te hebben honorable reparate) geen gedachte gehad te hebben om de voornoemde predikant daerin te achterhalen. Maer verklaert daarmede vergenoegt te sijn, gelijk hij de voorgaende reeckening mede ter overstaen van de Edele Heer Balljuw, Schout, Schepenen en Kerck-meesteren voornoemt heeft geaprobeert en hij de selve niet alleenalsnoch was geaproberende bij desen. Maer de selve reeckening noch hield voor goed getrouw en oprecht te sijn soudon dat hij op de selve iets weet te krijgen, ende doen so veel bij hem Abuis, oft misverstand mocht sijn gedaen. Dat hem het selve was leet met versoeck dat de voornoemde Ds. Spiljardus het selve niet geliest te gedencken. En om dit nae waarheijt vallen bij de te getuigen hebben onderschreven dit geteijckent. Aldus gedaen in onse Kerckelijcke vergaderinge tot Santfoort in de tegen woordickeijt van Adraen van der Meij Schout alhier.

Claes Jacobsz
Jacob Dirksz Coningh

Ouderling
Diaken.

De kerkenraad van de gereformeerde gemeente van Santvoort maakte er veel werk van om de kinderen die de kerk bezochten onderwijs te geven. Hiervoor hadden zij dicht bij de kerk een gebouw-tje gesticht waar een meester de scepter zwaaide. In 1670 werd vermeld in de vergadering van de kerk dat: meester Jacobus Hercules van Basler nae dat hij het school-ampt nevens voorleser en singen in de kercke alhier omtrent x jaer bedient hadde is vertrokken nae Haerlem om meester te sijn onder het opsicht van de Edele Heeren Regenten van het kinderhuys te Haerlem.

Op de Kerckelijcke vergaderinge gehouden op 25 julias in tegenwoordicheijt van Adriaen van der Meij, Schout alhier en Claes Jacobsz, Schepen en oud ouderligh, Dirck Gaspersz, de Mulder, regerende diaken en Schepen, Maerten Willemsz, den Draijer, diaken, om te verkiesen een bequaem persoon tot het school-ampt en voorleser en singen van deze plaets te bedienen. Er sijn in confederatie genomen de nae volgende personen.

Gerardus Roorda, woont tot Alckmaer, Hendrick

3 etage's fietsplezier

Versteeg
WIELERSPORT

HALTESTRAAT 31 • 2042 LK ZANDVOORT

TEL. 023 - 571 44 99 • FAX: 023 - 571 63 85

WWW.VERSTEEGEWIELERSPORT.NL

Valcken, woont tot Haerlem, Huibert Dircksz, woont tot Haerlem. Er sijn de meeste stemmen gevallen op Hendrick Valcken woonachtig tot Haerlem 't welck de Edele Heer Balljuw daegs daer aen is bekend gemaekt. Er heeft ons versoeck also toegestaen en daer toe was gedeputeert, Ds Spiljardus en Dirck Gaspersz, de Mulder.

JKAzN

Wie weet het?

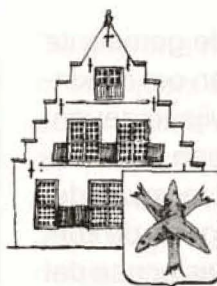
Op de afbeelding is een aandeel te zien van de N.V. Maatschappij tot Exploitatie van Onroerende Goederen "Zandvoort" gevestigd te 's-Gravenhage.

Het aandeel is notarieel verleden door notaris Daamen te Haarlem en heeft als datum 15 maart 1910.

Gezien de naam en de plaats denk ik dat het met "ons" Zandvoort te maken heeft maar ik weet niet waarop het betrekking heeft. Wie het weet mag mij bellen 5718441. Arie Koper

GENOOTSCHAP "OUD ZANDVOORT"

Opgericht 11 december 1970

e-mailadres: genootschap_oud_zandvoort@hotmail.com

Werkgroepen Genootschap:

Indien u zelf actief wilt deelnemen aan onderzoek van Zandvoorts historie, dan zijn er de volgende werkgroepen:

- Genealogie, contactpersoon Arie Koper.
- Monumenten & grafstenen, contactpersoon Jaap Kerkman Azn.

Zelf kunt u ook het initiatief nemen om een werkgroep op te richten.

"Klinkertjes":

Indien u een oproep wilt plaatsen om historisch materiaal te ruilen of te verkrijgen, kan dit gratis in de rubriek "Klinkertjes." Deze service geldt alleen voor leden van het Genootschap "Oud Zandvoort". De advertentie mag niet van commerciële aard zijn. Vermelding van naam en adres of telefoonnummer in de advertentie is verplicht. Uw tekst dient binnen te zijn op de sluitingsdatum van de kopij (zie colofon).

Giften:

Indien u het werk van het Genootschap "Oud Zandvoort" met een - in principe fiscaal aftrekbare - gift wilt ondersteunen, kunt u uw bijdrage storten op onze rekening van ABN-AMRO te Zandvoort. Hiervoor is het Genootschap u zeer erkentelijk.

Op zoek naar een Oud Zandvoorts cadeau?

Iets te vieren, iets te schenken? Denk dan eens aan een ingelijste afbeelding van een echt Oud Zandvoorts tafereel van "Bing en Braet." U hebt keuze uit twee kleurenafbeeldingen. Voor nadere informatie: Matthé Crabbendam.

Opruiming? Voorzichtig, niet weggooien!

Grote schoonmaak, verhuizing of een andere aanleiding om eens op te ruimen? Indien u spullen, foto's (ook oude familiefoto's met herkenningspunten van ons dorp), knipsels of andere publicaties over het Zandvoort van vroeger tegenkomt: a.u.b. niet weggooien! Schenk het aan het Genootschap "Oud Zandvoort".

Advertenties:

Beschikbare formaten: hele, halve, kwart en 1/6 pagina.
Tarieven op aanvraag via Matthé Crabbendam.

Losse verkoop "De Klink":

Bruna Balkenende, Grote Krocht 18
ISSN 1384-7082

"De Klink"

koperen gong, die door de vroegere Santfortse omroepers gebräikt werd om de mense waer te schouwe as de vissers schepe in zicht kwame. Dan gonge ze naer het strand waer de afslag van de garnael en de vis gehouwe wier. As de Klink gong riep de omroeper altheid: "Al degeen die scharre en garnael kope wulle, komme an zee..." (De Wurf)

Bestuur

Voorzitter:

ing. G.A. Cense
Kostverlorenstraat 115
2042 PL Zandvoort
023-571 5715
ger@cense.nl

Vice-voorzitter:

Ankie Joustra-Brokmeier
023-5715155
ankiebrde@freeler.nl

ir. C.J. Wagenaar
023-571 3999

Secretaris:

Arie Koper
023-571 8441

Penningmeester:

M.A.J.M. Crabbendam
023-571 2514

Leden:

Cor Draijer, 023-527 3730
cor@draijer.net

J. Kerkman Azn, 023-571 5013

Jaap Paap Lzn, 023-571 5168
jens-paap@hetnet.nl

Contributie:

Minimaal € 9,25, binnen Zandvoort
Minimaal € 13,85, buiten Zandvoort
(incl. verzendkosten), per jaar.

Bankrelatie:

ABN-AMRO te Zandvoort,
rekeningnr. 565738305
Giro-rekening: 4206723 t.n.v.
Genootschap "Oud Zandvoort." 05

Folklorevereniging

"De Wurf"

secretaris: Mieke Hollander
Const. Huygenstraat 15
2041 NL Zandvoort

**DE
WURF**

Historische Modelbouw Vereniging

"Bomschuit Bouwclub"

secr.: mw. C.C.M. Kemp-van der Mije,
Tolweg 29, 2042 EJ Zandvoort
telefoon 023-571 7201
c.vandermije@planet.nl

Zandvoorts Museum

Swaluëstraat 1
2040 AH Zandvoort
telefoon 023-5740280

Geopend: woensdag t/m zondag
13.00 - 17.00 uur

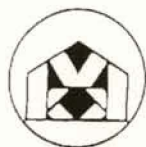

Zandvoorts Museum

Kwekerij

P. van Kleeff

Van Stolbergweg 1
Zandvoort - Tel: 023-57 17093

Luxe Brood- en Banketbakkerij

Paap

Raadhuisplein 2, Tel: 023-57 12865
Potgieterstraat 24, Tel: 023-57 36957
Pasteurstraat 4, Tel: 023-57 31967

Versteeg's IJzerhandel

Verkoop van:

Verfwaren
IJzerwaren
Elektra
Camping Gaz
Gereedschap

Verhuur van:

Kango Betonboor
Kango Breekbeitel
Div. Schuurmachines
Nietmachines

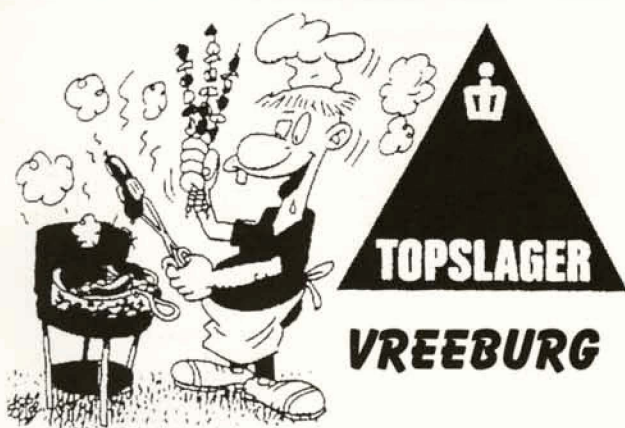
SLOTEN- EN
SLEUTELSERVICE

Pakveldstraat 19, Tel: 023-57 12554, Zandvoort

DE STIJLKAMER

**Exposities
Workshops
Proeverijen
Recepties**

GALERIE DE STIJLKAMER en Café Koper:
een verrassend veelzijdige combinatie.
Kerkplein 6, Zandvoort. Tel: 023 5713546
E-mail: galeriedestijlkamer@planet.nl

Haltestraat 54, Zandvoort
Tel: 023-57 12451
Garantie voor Topkwaliteit

Rozenobel Antiek

Wij kopen ook uw antiek, oude speelgoed en inboedels in

- Diverse tafels in grenen of eiken
- verlichting o.a. Tiffany
- kasten
- stoelen
- spiegels
- klokken
- nachtkastjes
- kapstokken
- schilderijen
- veel klein antiek

Gasthuisplein 6 Zandvoort, tel: 023-5731787

Open van 12.30 – 17.30 uur ook op zondag,
dinsdag gesloten.

GENOOTSCHAP
OUD ZANDVOORT

Retouradres:
Oosterstraat 1
2042 VE ZANDVOORT

Kiefer-Bleesing Dhr. en Mevr. G.H.
Jhr. P.N. Quarles v. Uffordlaan 1
2042 PP ZANDVOORT

Gielen & van der Valk

Notarissen

Adres : Kostverlorenstraat 121

Postadres : Postbus 286
2040 AG Zandvoort

E-mail : notarissen@gielen.vandervalk.nl

Telefoon (023) 571 68 41

Telefax (023) 571 20 88

Bruna Balkenende

uw adres voor:
Kantoorartikelen
Strippenkaarten
Reisgidsen
Boeken
Tijdschriften
Stripboeken
Landkaarten
Wenskaarten
Krasloten
Rookwaren
Staatsloten
Toto en Lotto

Grote Krocht 18, 2042 LW Zandvoort
Tel: 023-57 16033

Winkelcentrum Jupiter Haltestraat Zandvoort

Een gezellig centrum voor:
Speelgoed

Kadootjes

Meubels

Herenkleding

Kindermode

Huishoudelijk

Bloemen en Planten

Kinderschoenen

Sport

Snoep

Een hapje

Voor ieder wat wils
KOM EENS LANGS!!